

מהדורת 'קדן טללי ברכה'

שנה ח' (תשפ"ד)

אוצר פניני גאוני הדורות והחסידות

◆ אמור ◆

מאמרים נבחרים משכיות חמדה, שווים לכל נפש
מכוונים ומדוממים ככתבם וכלשונם מתוך הספרים הקדושים

זהר המבאר

הכתר והכבוד

בהוצאת ישיבת "אביד יעקב"
מוסדות "אור מאיר ושמחה" נהריה
ע"ש כ"ק אדמו"ר רבי מאיר אביחצירא זיע"א

מסירות נפש יסוד לכל
השגות בני ישראל
מילין יקירין - מילתא חדת"א

גמילות חסדים
נציץ אורה חסדי לפרשת השבוע
ספיר ויהלום

אי אפשר להסתיר
מאומה מהילדים
אוצר פניני החסידות

העלונים: אביד יעקב • מילתא חדתא • ספיר ויהלום • ובחרת בחיים • המגיד ממעזריטש • מכתלי בית הדין • מגדנות

אוצר פניני החסידות

לב שמחה | פיון שהמועדות מזכרים בפרשה יש לומר בקבלת שבת בשמחה ובצלה' א
תפארת בנים | כאשר הבן רואה אצל אביו התלהבות ורשפי אש ימשיך אף הוא לקר א
תורת מרדכי | על ידי שהגדולים יזקרו על עצמם גם הקטנים יזקרו א
אוצר דברי רבנו | אב המשוחח בתפלה מדיק לחנוכו של בנו א
מעדני מלך | חמר אסור דבור בבית הנקטת בעת התפלה ב
פתוחי חותם | האדם יכול לזכות לנפש רוח ונשמה ממקום עליון והשכינה שורה על ראשו ב
פתגמי אורייתא | יש למסר נפש גם עבור 'בני ישראל', ולא זו בלבד אלא גם עבור הצלת ממונם | מעשה מהרבי רבי ברוך זיע"א ב
פתוחי חותם | בנימים טובים צריך לעסוק בתורה ובפרט בסוד ג
לקוטי שיחות | ספירת העמר הכנה למתן תורה ג
דברי בינה | איז להשיג על הצד המימש את האדם מהעבר ד
אמרי יוסף | הדקדוקים בפסוק ד
עטרת ישועה | פרשת אמור מסגלת לבנים ה
אור הגנוז לצדיקים | על האדם להישאר בדבקותו בכל עת אף בעת שעוסק בעניני העולם ה
נעם אלימלך | קדם חצי שנותיו של האדם עליו לעסוק היטב בגמרא ופוסקים ה **חקל תפוחין** | מי שיש לו עשרים אחוז דרצון דרצון' גם נחשב לעובד הבורא יתברך ה
קדשת היהודי | גם המקבל על עצמו מהיום והלאה לעבד את השם זוכה להארות עליונים ה
אהבת שלום | להתכונן מתחילת ימי השבוע לקבל הארת השבת ה
אור לשמים | הכנה ותשובה בערב שבת כבערב יום הכפורים ה
פרי צדיק | בשבת כל יהודי מצוי בד' אמות של הלכה ושורה עליו השכינה ה **אך פרי תבואה** | הסתופפות בצל הצדיק לפחות פעם אחת בשנה בשבת או יום טוב ה
אמרי חיים | הסתופפות בצל רבותיהם בשבת כמורשת הבעל שם טוב ותלמידיו ה
בינת ישראל | הוראת החוזה מלובלין זיע"א שיש לבוא לצדיק בעקר בשבת קדש ה
אהבת שלום | התאספות בשבת בבית צדיקים גורמת השראת השכינה ה
אמרי נעם | אי אפשר לזכות להארת טעם השבת והמועדים אלא על ידי נטיעה

לצדיק י
שפתי צדיק | הצדיקים מפרסמים הארת קדשת השבת בלב כל הנלוים אליהם | הדבקים באמת לצדיקים ולש"ק גם בעולם הבא יהיה להם שכינת עמים י
אמרי חיים | מתאספים בשבת אצל הצדיק כדי לקבל עצות והדרכות לעבודת השי"ת וללמד עבודת 'קדשת השלחן' י
מאור עינים | בעת אמירת כתר יש עליה לכל נשמות ישראל על ידי התפללותם עם הצדיקים י
נועם מגדים | בסעודה שלישית בזמן תוספת שבת הוא עקר הזמן שיש יכול הצדיק להשפיע קדשה י
אור התורה | דברי תורה של הצדיק בסעודה שלישית מסגלים להמתיק הדינים ולפעל ישועות י
תורת הסבא קדישא מקוזמיר | נוסעים לצדיק לשבת פיון שהוא בבחינת שבת קדש ורואה רק טוב על האדם וכו' יכול לפעל כל מה שירצה י
דברי ישראל | בכח השבת והצדיק יחד אפשר ביותר להושע י
מגלה צפונות | טעם אסור טמאת הכהנים לפרסם שלא גרם אהרן לחטא העגל י
מלא העמר | המשכת קדשה למרבי בגדים מכח שמן המשחה של דורות הראשונים י
נפלאות חדשות | נס הכשרת הגדים על הכהן גדול ז
נחלת עזריאל | משיחת השמן מעצמו מכח נס ז
צבי עדיז לגאון | אסור הקרבת קרבן בעל מום לפי שאינו לרצון אף לבשר ודם ז
ויאמר שאול | ענש הפוגם באבריו ז
חזון עובדיה | החלוק בין קדשת שבת לקדשת המועדים ז
ידיו של משה | גם לעתיד לבוא רק ישראל יקומו מצות ספה ח
שפתי דעת | בזכות שמירת שבת אחת יזכה לשמר שבתות רבות ח
שפתי דעת | המכין שלחנו בערב שבת יזכה לעשות פן גם לשבת הבאה ח
שפתי כהן | חדושי תורה המתחדשים בשבת נאמרים בשתי מתבתות של מעלה ח
מנחת עני | ברפת הפרנסה מכח השבת ט
חתם סופר | המשכת קדשת השבת לימי החל ט
בן איש חי - דרשות | בזכות שמירת השבת זוכים לעולם שפלו שבת ט
מעשי צדיקים ט
ספיר ויהלום | הארה חסידית מן הפרשה יב
זוהר הקדוש | עם פרוש הכתר והכבוד יד

בס"ד

קו 'מחוברים'

שע"י ממלכת התורה עוז והדר

02-803-9999

לשאלות הלכתיות בבית ההוראה הקש 8

מחוברים

הניוז היומי מבית עוז והדר - אור לישראל

מתחילים את היום!

להצטרפות: newsletter.mechubarim@gmail.com

ישירות למייל האישי

נושאים בפרשת אמור

סגלת הפרשה

לב שמחה

רבי שמחה בונם מגור זיע"א

כיון שהמועדות מזכרים בפרשה יש לומר בקבלת שבת בשמחה ובצחלה'

בקבלת שבת באי בשלום עטרת בעלה גם ברנה ובצחלה, ביום טוב מוסיפין לומר בשמחה. יש לומר שבשבת זו דכתיב בה פרשת השבת וכל המועדות, אלה הם מועדי ה' וגו', גם כן יש לומר בשמחה ובצחלה, שיש בה גם כן קצת מהשמחה של יום טוב:

סוד גדול טמון בהזכרת השבת בתוך פרשת המועדות ומי שיגלה טעם הדבר יביא חצי גאלה

מועדי ה' אשר תקראו אתם מקראי קדש אלה הם מועדי ששת ימים תעשה מלאכה וגו' (כג ב-א), נכלל השבת בתוך המועדות, ואיתא מהחדושי הרי"ם ו"ל בשם הרבי רבי בונם ו"ל שסוד גדול טמון בדבר זה שנוכר השבת במועדות ומי שיגלה הטעם יביא חצי גאלה.

כאור טעם הדבר | כח המועדות הוא מהשבת

וחשבתו, בשבת כתיב 'פי בו שבת' (בראשית ב א) הקדוש ברוך הוא בכבודו ובעצמו, ובכל המועדות יש להם הפח משבת זו, וזה שאמרו ו"ל שבת קביעא וקיימא (חולין קא): וישאל קדשינהו לזמנים (ברכות טו), דישראל קדשינהו לזמנים - בכח השבת דקביעא וקיימא מהקדוש ברוך הוא בעצמו.

והרמז דכתיב מועדי ה' אשר תקראו אתם מקראי קדש, 'תקראו' בגימטריא שבת (עם האותיות), שבכח השבת 'תקראו אותם את מועדי ה' מקראי קדש'. וזה שכתוב שבת בתחלת פרשת המועדות ובסוף פרשת המועדות, כי כח המועדות מהשבת כנ"ל, וזה השבת שלפניה ואחריה.

אלמלי שמרו ישראל שתי שבתות - רמז להזכרת השבת בתחלת הפרשה ובסופה

יש לומר שאם על ידי גלוי סוד השבת אצל המועדות מביא חצי גאלה, על ידי סוד שתי שבתות שבתחלת הפרשה ושבסופה יהיה כל הגאלה, הרמז אלמלי משמין ישראל שתי שבתות כהלכתן מיד וגאלים (שבת קיח):

להזהיר גדולים על הקטנים

תפארת בנים

רבי צבי הירש ממונקאטש זיע"א

כאשר הבן רואה אצל אביו התלהבות ורשפי אש ימשך אף הוא לכך

אמר אל הכהנים בני אהרן וגו' לנפש לא ישמא בעמיו (כא א), פרש רש"י להזהיר גדולים על הקטנים.

יש לבאר על פי מה שאמרתי לפרש 'ולא יחלל זרעו בעמיו' (פסוק טו) על פי מה שכתבו בספרים הקדושים פי 'בעמיו' הוא מלשון 'עוממות'.

יש לבאר לעניות דעתי, דהנה אם הבן רואה אצל אביו התנהגותו בהתלהבות ורשפי אש שלהבת י-ה, אז גם הבן יתלהב בו אש הקדשה שנושרש בתוכו, ועל ידי זה יגיל עצמו לעבד את ה' ויזקק במצות להיות קולע אל השערה ולא יחטא.

אבל אם הבן רואה את אביו שהוא מתנהג בקלות חס ושלום בכרטי סדר תהלוכותיו בכל סדר היום, אז גם הוא ילמד ממנו בקלות יותר, ונכבה בו האש היסודי אשר תוקד על מזבח לב איש יהודי, וממילא הוא פוחת והולך יום יום עד לאבדון חס ושלום.

כאור ולא יחלל זרעו בעמיו על פי הנ"ל

וזהו ולא יחלל זרעו בעמיו, הינו מלשון גתלים עוממות, שבאם יהיה עובד ה' בקרירות אז יתחלל זרעו ובניו ביותר ללמד מעשי קלות ולהכבות מהם אש היסודית הנקבע בזרע ישראל.

כאור הפסוק ודרשת רש"י

וזהו יש לפרש אמר אל הכהנים בני אהרן לנפש לא ישמא בעמיו (מלשון עוממות כנזכר) ולזה פרש להזהיר הגדולים - הינו האבות על הקטנים - הינו הבנים, שעל ידי תהלוכות האבות בביתם ובלקחתם בקלות חס ושלום יוכל להזיק חס ושלום ביותר להבנים כנזכר, על כן הזהיר הגדולים האבות על ככה:

תורת מרדכי

רבי מרדכי מוויז'ניץ מאנסי זיע"א

על ידי שהגדולים וזהרו על עצמם גם הקטנים וזהרו

ודבר מועיל וטוב הוא, שאף אלו הטרודים בכל השבוע על הפרנסה, ילמדו

פעם שעור בעיניו, ויסדרו לעצמם יום אחד בשבוע ללמוד שעור בעיניו, ויזהרו בעת התפלה לעמוד במקום קבוע ולהתפלל מלה במלה, לא להסתובב במקום למקום, וכן לא לשוח באמצע התפלה בחזרת הש"ץ ובזמן קריאת התורה.

והנה כל אחד רוצה שבניו יתנהגו על דרך הטוב בכל הענינים, לקבע עתים ללמוד התורה ולהתפלל בצבור וכו' כנ"ל, אשר על כן צריך האב להשתדל בעצמו להיות נזהר בכל הנ"ל, וזהו החנוף הכי הטוב, שמה שהבנים רואים אצל הוריהם נחרט במחם, ומתקנים אצלם.

הרמז בפסוק 'אמר ואמרת'

וזה אפשר לפרש בפסוק 'אמר ואמרת', ב' אמירות, אמירה להאבות אמירה להבנים, שיתנהגו בדרך הטוב, ומפרש רש"י איך אפשר לזכות לזה, על ידי להזהיר הגדולים, שעל ידי שהגדולים יזהרו בעצמם להתנהג על דרך הטוב, ישפיע זה על הקטנים שגם הם יתנהגו על דרך אבותם:

אוצר דברי רבנו

רבי משה יהושע מוויז'ניץ זיע"א

אב המשוחח בתפלה מוזק להנכו של בנו

שורו בנפשכם אברך שפנה הנוטל עמו את ילדיו, והלא כל אב חפץ בטובת ילדיו, ורוחש להם אהבה ודאגה, והנה הילדים רואים את התנהגות אביהם, וכל הנהגת המקום ההוא בכללותו, אלו פנים יהיו לאב בעיני הילדים, וכיצד יוכלו לגדל ולהתעלות באופן זה, הן הנהגת האבות מהנה חלק נכבד מאד בחנוף הבנים.

הנה ספר לי יהודי שראה כיצד חברו הפה את בנו על ראשו, יען דבר באמצע חזרת הש"ץ, הילד אמנם לא ענה לאביו מאומה מפאת דרך ארץ שרחש אליו, אף לאחר מכן הביע תמיהתו, איני יודע מדוע הפני אבי, הן הוא עצמו גם כן משוחח.

אז יש החושבים שהילדים אינם רואים ואינם מבינים, לא, כי הילד רואה ומבין הרבה הרבה מעבר למה שהאבות משערים בדעתם.

לעמת זאת כאשר יראה הילד את אביו משכים קום ומזדרז לעבודת ה',

נראה למוד 'חובות הלכות' שלו, הכל הוא רואה. ילד בן שנתיים אינו מבחין עדין כל כך, אבל בשנים שאחר כך משפיל לראות ולשים לב על כל דברי קט לאשורו (תבורתא קדישתא עמ' קלו) :

בנים יקרים, הנה כל אדם צמל עבור בניו, ברם דעו לכם שאף אחד לא יכול להעלים מהותו מילדיו, זוהי טעות גמורה של רבים, אי אפשר להסתיר מאומה מהילד, הוא רואה מתי אביו משכים בבקר, פיצד נראית התנהגותו בשעת התפלה, איך

לומד פרק משניות ודף גמרא, א קאפיטל תהלים מיט טרען אין די אויגן, אָז מצטיינת לפניו דמות דיוקנו של עובד ה' כדב'עי (פרשת נח) :

אי אפשר להסתיר מאומה מהילדים

פרשת אמר

הקדשה. והנה, האדם שנתקדש וזכה לנפש רוח ונשמה, הרי הוא מצד הקדשה, ונבדל מן המתים שהיא סטרא אחרא, והרי הוא מסטרא דחיים, צריך לזהר שכל דבר הגורם לו לקרב לסטרא דמותא שהיא סטרא אחרא, לא יעשנו, שאם עשה כן, הרי נדבק בסטרא דמותא ונפרד מסטרא דחיים.

וזהו שאמר ועל כל נפשות מת לא יבא, הם נפשות הסטרא אחרא הנקראים מתים, לא יבא דהינו לא יעשה שום דבר חטא שבשכילו נמצא בא וקרב להם, שאם כן, הרי נתרחק מן הקדשה. וזהו שאמר לאביו ולאמו לא יטמא, אביו דא קודשא בריהו הוא, אמו דא פנסת ישראל.

ולכן יזהר להשאר בקדשתו לעולם

ומן המקדש לא יצא, דהינו כיון שנקנס לקדשה ונקרא קדוש, לא יצא מאותה הקדשה לעולם, כפי שלא יחלל את מקדש אלהיו, היא הקדשה העליונה, והקדשה העליונה היא כי נזר שמן משחת אלהיו, דהינו הרי זכה לנשמה שהיא נזר, ולשכינה שהיא שמן, ומאחר שאורות אלה על ראשו, יזהר לשמר משמרת הקדשה כראוי :

ולא תחללו את שם קדשי ונקדשתי בתוך בני ישראל אני ה' מקדשכם (כב לב)

פתגמי אורייתא

רבי מרדכי ישכר בער מפייטסבורג זיע"א

יש למסר נפש גם עבור בני ישראל, ולא זו בלבד אלא גם עבור הצלת ממונם | מעשה מהרבי רבי ברוך זיע"א

בפסוק ולא תחללו את שם קדשי ונקדשתי בתוך בני ישראל וגו'. ותבאר על פי עובדא דהנה גבעל הצמח צדק מלויובאוויטש זי"ע, שפעל פעם אחד פעלה הכרוכה במסירות נפש עבור כלל ישראל, ושמע אחר כך את החסידים ששוחים בהתפעלות על גדל מסירת נפשו של רבם לטובת כלל ישראל.

ויחר לו מאד על כך, והסה אותם באמרו, הוזהי מסירות נפש, כשמדבר בהצלת

אפשר לרמוז, דהאדם על ידי תורתו ומעשיו הטובים וקדשתו וטהרתו, זוכה לקנות נפש רוח ונשמה ממקום עליון. והזוכה לזה, השכינה מאירה בו תמיד.

ועל זה אמר שלמה המלך עליו השלום (קהלת ט ח) 'בכל עת יהיו בגדיך לבנים ושמך על ראשך אל יחסר', 'בגדיך' הם נפש רוח ונשמה, וכך היא הפונה, לכשתזכה שבכל עת יהיו בגדיך לבנים' שהם נפש רוח ונשמה ואתה שומרם כראוי, דע ששמך שהיא השכינה, מעל ראשך אל יחסר' שגם היא מאירה בך.

והנה, הזוכה לזה צריך לשמר עצמו במשמרת הקדש ככל הראוי, כי יצר הרע בזה מתקנא, ומבקש תחבולות אולי יוכל לפתותו, לכן יזהר במאד מאד וישמר מה שנתן לו הקדוש ברוך הוא, כי אם יתפתה ליצר הרע חס ושלום, מיד תסתלק ממנו השכינה ורעותיה אחריה שהם הנשמה והרוח.

צריך להשמר ביותר שלא יסתלקו ממנו השכינה ונר"ן

וזהו שאמר, והכהן הגדול מאחיו, כל משרת ה' בקדשה ובטהרה יקרא כהן, ובא לומר, האיש החסיד שנתגדל מאחיו בתורה ובמעשים טובים ובקדשה ובטהרה, ועל ידי זה זכה עד שהוצק על ראשו שמן המשחה שהיא השכינה.

ומי גרם לו זה, לפי שמלא את ידו במעשים טובים, ללבש את הכנדים שהם נפש רוח ונשמה.

ומאחר שזכה לזה, צריך לשמר את עצמו ביותר, את ראשו לא יפרע, דהינו לא יעשה מעשים רעים שבשכילם תסתלק השכינה מעל ראשו וישאר ראשו פרוע, ובגדיו שהם נפש רוח ונשמה יהיו פרומים.

ואם חוטא נפרד מסטרא דחיים ונדבק בסטרא דמותא

ועל כל נפשות מת לא יבא. בא לרמוז, דכל סטרא אחרא נקראת פגרים מתים, ואין בהם חיות וכו', רק מצד

ויאמר ה' אל משה אמר אל הכהנים בני אהרן (ו' תנחום ב' הנילאי פתח, 'אמרות ה' אמרות טהרות' וכו', ויק"ר כו א) (כא א)

מעדני מלך

רבי אשר ישעיה מדזיקוב זיע"א

חמר אסור דבור בבית הפנסת בעת התפלה

או יאמר 'אמר' וכו', ובמדרש: הדיא הוא דכתיב (תהלים יב ז) 'אמרות ה' אמרות טהרות'. ונראה לי בדרך מוסר, כי עתה בעונותינו הרבים נתרבו אנשים אפלו בכתי פנסיות ובכתי מדרשות של יראים שמדברים בשעת התפלה, הן בשעת שהש"ץ חוזר התפלה וגם בשעת קריאת התורה.

והוא עון פלילי מאד, ובפרט למי שרואה ולומד ספר הזהר הקדוש ושאר ספרי יראים, וגם בשלחן ערוך ארח חיים (קכז ז) צונח פכרוקיא על זה, ולית מאן דמשגח בם.

הרמז בפסוק

וזהו 'אמר', דעקר הוא 'לאמר' להעם מוסר, זה מה שאמר המדרש הדיא הוא דכתיב 'אמרות ה' אמרות טהרות', רצה לומר מה שאומרים בכתי התפלות אמרות ה', הינו תורה ותפלה או קריאת התורה, שלא לדבר על כל פנים אז דברים בטלים חס ושלום, רק בלתי אמרות טהרות, שיטה אנו קשבת לשמע מהש"ץ ומהקורא את אמרות טהרות שיוצא מפייהם :

והכהן הגדול מאחיו אשר יוצק על ראשו שמן המשחה ומלא את ידו ללבש את הכנדים את ראשו לא יפרע ובגדיו לא יפרם. ועל כל נפשות מת לא יבא לאביו ולאמו לא יטמא. ומן המקדש לא יצא ולא יחלל את מקדש אלהיו כי נזר שמן משחת אלהיו עליו אני ה' (כא י"ב)

פתוחי חותם

רבי יעקב אביחצירא זיע"א

האדם יכול לזכות לנפש רוח ונשמה ממקום עליון והשכינה שורה על ראשו

לקוטי טיחות

רבי מנחם מענדל מליובאוויטש זיע"א

ספירת העמר הכנה למתן תורה

ספירת העמר היא הכנה למתן תורה. לכן מיד בסיום הארבעים ותשעה יום של ספירת העמר בא חג השבועות – מתן תורה.

ספירת העמר ומתן תורה קשורים עם כל יהודי כפרט

השיכות בין ספירת העמר לבין מתן תורה, מתבטאת גם בכך ששניהם, ספירת העמר ומתן תורה, קשורים עם כל יהודי כפרט.

על ספירת העמר איתא בגמרא (מנחות סה): 'שתהא ספירה לכל אחד ואחד'; וכך גם מתן תורה הוא לא רק עבור כלל ישראל, אלא הקדוש ברוך הוא אומר לכל יהודי לחוד 'אנכי הויה אלקיך' (לשון יחיד), הקדוש ברוך הוא נותן את התורה לכל יהודי בפני עצמו, ומצוה אותו ללמד ולקיים את כל תרי"ג המצוות, ונותן לו ביחוד כח ('אלקיך' – ראה שו"ע או"ח ס"ה) לכוף.

'תספרו חמשים יום' – על ידי ספירת מ"ט יום ממשיכים את הארת שער החמשים

על פי זה מבאר אדמו"ר הגזן בלקוטי תורה את לשון הפסוק 'תספרו חמשים יום', הגם שסופרים רק ארבעים ותשעה יום, כי על ידי זה שסופרים ארבעים ותשעה יום – שעל ידי זה ממשיכים את מ"ט שערי בינה – נמשך ביום החמשים שער החמשים, מתן תורה.

מ"ט שערי בינה נמשכים על ידי העבודה בספירת העמר

מ"ט שערי בינה נמשכים על ידי עבודת ספירת העמר, בכל ספירה נמשך שער אחד (ולכן ספירת העמר הוא בלשון יום אחד, שני ימים, שלשה ימים וכו') – מספר הכולל גם את הימים הקודמים, ולא מספר סדורי של היום נוסף בלבד: יום שני, יום שלישי וכו' – שכן בכל יום, עם כל ספירה, מתוספת המשכה של שער נוסף: ביום הראשון שער אחד, ביום השני יש שני שערים, ביום השלישי שלשה, וכו' הלאה).

שער החמשים נמשך מלמעלה בדרך ממילא כתוצאה מעבודת המ"ט יום

אבל את שער הנו"ן אי אפשר להמשיך על ידי עבודה, כיון שהיא בחינה כזו שאין עבודת הנבואים מגעת לשם. מכל מקום, לאחר שממשיכים את מ"ט השערים על ידי ספירת ארבעים ותשעה יום, על ידי זה נתן מלמעלה ביום החמשים שער הנו"ן, בדרך אתערותא דלעילא.

וזהו פרוש 'תספרו חמשים יום', גם את שער הנו"ן – כי אמנם הוא נתן

שהיה אותו צדיק מוכן למסור לא רק את גופו אלא אפלו את כל העולם הבא שלו, ולא עבור כלל ישראל, אלא אפלו עבור יהודי אחד, ולא עבור הצלתו הגופנית, אלא אפלו רק עבור הצלת ממונו, עד כאן.

באור הפסוק על דרך המעשה הנ"ל

וכזה נוכל לבאר פונת הפסוק ולא תחללו את שם קדשי ונקדשתי בתוך בני ישראל וגו'. דהנה ברש"י הקדוש הביא דברי חז"ל שדרשו מהכא מצות מסירות נפש 'מסר עצמו וקדש שמו'. ועין שם עוד שדרשו לשון הפסוק ונקדשתי בתו"ך בני ישראל, דלכאורה היה די לכתב ונקדשתי בבני ישראל.

אמנם על פי עובדא הנ"ל אפשר לומר, דכונת המקרא לרמז, ויש לאדם למסור נפשו גם עבור בני ישראל, גופייהו, ולא זו בלבד אלא אפלו בעבור ענינים ש'בתו"ך בני ישראל', בתו"ך הינו שאר הענינים שביניהם כממונם וחספיהם. כלומר לא רק עבור אותם הענינים הנוגעים אל נפשות בני ישראל ממש, אלא שיש למסור הנפש גם על שאר הענינים השייכים לבני ישראל, וכגון בעובדא הנ"ל שמסר נפשו עבור הצלת ממונו של בר ישראל:

דבר אל בני ישראל ואמרת אליהם מועדי ה' אשר תקראו אתם מקראי קדש אלה הם מועדי

פתוחי חותם

רבי יעקב אביחצירא זיע"א

בימים טובים צריך לעסק בתורה ובפרט בסוד

התורה היותר ראויה בימים טובים, היא דרך הקבלה, שזמן ההוא עת מכשר וראוי להגות בדרך האמת. וגם הפסוק מוכח מגופה דצריך לעסק בתורה, שאמר (אלה) מועדי ה' אשר תקראו [אתם] מקראי קדש, פרוש מקראי קדש, שתקראו בהם התורה הנקראת קדש. 'תקראו אתם מקראי' ראשי תבות 'אמת', לרמז דהתורה הראויה בימים טובים היא תורת אמת שהוא דרך הסוד.

וכן נמי אתם אותיות 'אמת', דהעקר הוא לעסק בדרך האמת. וכשתעשו כן, ראוי לקרות להם אלה הם מועדי:

וספרתם לכם ממחרת השבת וגו' תספרו חמשים יום

כלל ישראל, אם רצונכם לדעת טיבה של מסירות נפש אמתית מהי הסביתו ושמעו מעשה שהיה אצל הרב הקדוש רבי ברוך ממעוזיבונו זי"ע.

פעם אחת אחד מחסידיו השקיע את כל הונו ברכישת חביות זין פדי לסחר בהם ביום השוק בעיר הגדולה. ויהי היום ויצא אל העיר הגדולה ליום השוק ואתו עמו כל החביות שרכש בדימים רבים. ובהגיעו העירה שבר לו מקום בבית המלון, ושם הניח למשמרת עמו את כל החביות.

והנה בעודו מתכונן ליום השוק, צף וצלה בראשו זכרון קדש מרבו הקדוש הרבי רבי ברוך ממעוזיבונו, ומיד תקפוהו געגועים וכסופים עזים והשתוקקות גדולה לחסות בנעם סתר צל נפשו, ובאהבה המקלקלת את השורה שכח מכל ענין בואו לעיר הגדולה, ועזב את מלונו בסערת רוחו העזה וקם ונסע לשבת במחצת רבו הרבי רבי ברוך, כשהוא מותיר את חביות היין באין שומר.

ויהי פראות רבו ברוח קדשו את הקסיד בא בדרך אליו כשהוא מותיר את כל רכושו והונו עוזב לפני כל באי המלון, ונותר רק נס בכדי שישמר ולא יגעו זרים ברכושו, החליט בדעתו עצה פיצד למתק את דינו ולהמיר הנזק הצפוי לרכושו בענין אחר.

וכבוא הקסיד בפניו שנה לפתע את טעמו בדברו אליו ממה שהיה נוהג עמו בפעם בפעם בבואו אליו, והחל צועק עליו ומתפרו בדברים בעזיבה ובהרמת קול, עד כי יראו וכן תמהו כל הקסידים, ולא ידעו מה ראה רבם הקדוש על ככה להשפיל את הקסיד, וכל כך למה. וכך נהג עמו כליל שבת, וגם למחרת ביום המשיך לתרפו ולבזותו קבל עם ועדה.

והנה באותה השבת שבת שם גם אחד מהצדיקים תלמידי הבעל שם טוב הקדוש. ויהי כראותו פיצד ממשיך הרבי רבי ברוך לבזותו עוד ועוד, לא יכל עוד לעצר ברוחו ויפן ויאמר להרבי רבי ברוך 'עד כאן, עד אימתי תצער אותו, השיבו הרבי רבי ברוך, שלפעמים צריך לביש.

המשיך אותו צדיק ושאל אותו עוד, אבל פיצד זה איך ירא לביש אותו ברבים שחז"ל אמרו (ב"מ טז) כל המלבין פני חברו ברבים אין לו חלק לעולם הבא, השיבו רבי ברוך: מוכן אני להפסיד כל חלקי לעולם הבא ובלבד שיהודי זה לא יפסיד את רכושו.

וסים הרב הקדוש הצמח צדק ואמר: הרי לכם מסירות נפש אמתית מהי,

לו בשעת ההדלקה להתיחד בשרשו, ובודאי שאז יאיר בו ניצוץ אהרן וכו' ע"פ שם.

התעוררות ניצוצי משה ככהני הדורות

וכן גם כן פאן על דרך זה, כל כהן שיצא הלחם הפנים בכל דור ודור, יאיר בו ניצוץ משה שבכחו יעורר המזל עליו, ולכן אמר דיקא בלשון יחיד 'ולקחת' יאפית', כי משה בעצמו צריך לעורר המזל עליו, וכן כל באי כחו יעוררו הארה זו בהאיר בהם ניצוץ משה רבנו עליו השלום, כטעם משה שפיר קאמרת (שבת קא).

גם לאחר התרפון נותר ענין לחם הפנים בחלות שבת קדש

אמנם כיון שגלוי ונדוע לפנינו יתברר שגם הלחם הפנים לא יהיה לעולם, לכן רמז לנו התורה הקדושה שגם בגלות המדעה שחרב בית המקדש ואין לנו לחם הפנים שבכחו ימשיך השפע לעולמות, מכל מקום כבר האיר לנו מרן האריז"ל בכונת החלות בשבת קדש, שצריכין להיות י"ב לחמים לכצע עליהם בכל שלש סעודות של שבת קדש, ורומזים לסוד הי"ג תקוני דיקנא, ולסוד המזלין פנודע.

כל צדיק בכל דור כבציעתו על י"ב חלות בשבת קדש מעורר ההשפעה העליונה

ונמצא כי עתה נמשך הארת לחם הפנים על ידי הי"ב לחמים של שבת קדש, וכל צדיק וצדיק שבכל דור ודור בכציעת המוציא על י"ב חלות בכונתו הטהורה מאיר בו גם כן ניצוץ משה רבנו עליו השלום כטעם משה שפיר קאמרת, ומעורר המזל עליון להוריד השפע, כמו שהיה על ידי לחם הפנים.

באור הפסוק על פי הנ"ל

וזה שאמר הכתוב ביום השבת, רומז אשר סדור לחם הפנים בזמן המקדש היה ביום השבת, ואחר כך אמר עוד הפעם ביום השבת יערכנו לפני ה' תמיד, רצה לומר גם בזמן שאין מקדש ואין לחם הפנים, אזי יערכנו ביום השבת לפני ה' – רצה לומר בזה השלחן אשר לפני ה', רצה לומר בכציעת המוציא על י"ב חלות, וזה שאמר 'תמיד', רצה לומר כי זה יוכל להיות תמיד גם בעת החרבון.

ובזה יתרון שפיר אמרו יערכנו בלשון נסתר, להורות שקאי על הצדיקים שבכל דור ודור כנ"ל, ויהי רצון שיתרומם קרן ישראל בשפע פרנסה והצלחה אמן ואמן!

לשוב על כמה עברות כל כך, ועל זה אסור להשגיח בדבריו, כי עקר התשובה הוא עזיבת החטא ולהתחיל מחדש מהיום.

באור 'ולקחתם לכם ביום הראשון'

ועל פי זה יש לפרש ולקחתם לכם ביום הראשון (תהלים נא ה), הינו שלפעמים צריך האדם לחשב שחטאתו נגדו ורחוק ממנו וכו'.

הרמז בפסוק 'ולקחתם לכם ביום הראשון'

וזה ולקחתם לכם ביום הראשון, דהינו שתלקחו אתכם תמיד בתשובה באופן שהיום היא יום הראשון לחשבון עונותיו, ולא תשגיחו על מה שהיה עד עתה, כי זה הוא רק עצת היצר, רק לשוב מהיום והלאה אליו יתברך:

ביום השבת ביום השבת יערכנו לפני ה' תמיד (כד ה')

אמרי יוסף

רבי יוסף מאיר מספינקא זיע"א

הדרוקים בפסוק

ביום השבת ביום השבת יערכנו לפני ה' תמיד. יש לדרוק על אמרו יערכנו בלשון נסתר ולא אמר תערכנו כאשר דבר עד כה בכל הפרשה בלשון נוכח. **גם** יש לדרוק על כפל הלשון ביום השבת ביום השבת, ורז"ל דרשו בזה שבא להורות כי ביום השבת מעריך התדשות ומקריב הישנות, ע"פ בתורת כהנים (אמור יח).

התעוררות השפעת לחם הפנים הצריך להיות על ידי משה

אכן לדרכנו הנ"ל יש לבאר, כיון שעקר לחם הפנים עקרו ממזלא עלאה כנ"ל, ולכן היה צריך להיות על ידי משה דיקא, שהוא בכחו יעורר המזל עלאה להוריד השפע, וכן משה עם הכולל גימטריא נוצר, ועל ידי משה ירד המן לישראל פנודע, ולכן הצריך להיות הלחם הפנים נעשית על ידי משה, שהוא בזכותו יעורר המזל עליון להוריד השפע.

כח זה נשאר לצדיקים שבכל דור ודור

אמנם הכח הזה נתן גם לשאר הכהנים והצדיקים שבכל דור ודור שיוכלו בכח משה לעורר המזל עליון להורדת השפע בכח הלחם הפנים, וכמו שכתב הרמ"ז בפרשת בהעלתך (קמט). לענין הדלקת המנוחה שצריך להיות על ידי אהרן, וכתב שם זה לשונו: ואמר בהנא רבה הגם שההדלקה נעשית בכל כהן, אלא שיצטרף

מלמעלה אבל רק לאחר הספירה של שבע שבתות תמימת.

שתי ענינים כיום מתן תורה, יום החמשים וישיבה בסיון

אף ששער הנו"ן, הנמשך ביום החמשים לעמר, קשור במתן תורה, פוסק אדמו"ר הזקן בשו"ע (תצד א) להלכה, שמה שאנו אומרים בשבועות זמן מתן תורתנו, הוא משום שלפי החשבון עתה בקביעות החדשים חל לעולם שבועות בששה בסיון, ובששי בסיון היה מתן תורה.

אבל בזמן שהיו מקדשים את החדש על פי הראיה על ידי עדים, היה עצרת חל פעמים בחמשה ופעמים בשבעה (ר"ה ו), ואז הרי אף שחג השבועות היה ביום החמשים לעמר, אבל מפיו שאינו בששה בסיון אין אומרים זמן מתן תורתנו.

מזה מוכן, שבמתן תורה ישנם שני ענינים: ענין אחד במתן תורה הקשור עם יום החמשים לעמר, שביום זה נמשך שער הנו"ן. וענין שני במתן תורה קשור ביום ששה בסיון, ודוקא משום ענין זה אומרים זמן מתן תורתנו.

החלוק בין שתי הכהינות הנ"ל

החלוק בין שני ענינים אלו בעבודת ה': הענין במתן תורה הקשור ביום החמשים לעמר בא לאחר ההקדמה של עבודת האדם, אמנם אין בכח עבודתו להמשיך את ההמשכה דשער החמשים והיא באה מלמעלה בדרך אתערותא דלעילא, אבל סוף סוף היא נמשכת דוקא לאחר שלמות עבודת האדם, לאחר שפסים את עבודת מ"ט ימי הספירה הוא נעשה כלי ראוי להמשכה זו דמתן תורה.

אבל הענין במתן תורה שקשור ביום ששה בסיון, אינו תלוי כלל באדם ובעבודתו. זוהי נתינה שיש לה קשר רק עם תורה, ומצד תורה זמנה הוא ביום הששי – בששה בסיון (ח"ג עמ' 995 ואילך):

ולקחתם לכם ביום הראשון (כג מ)

דברי בינה

רבי יצחק יעקב מביאלא זיע"א

אין להשגיח על היצר המימש את האדם מהעבר

על פי מה ששמעתי מאבי מורי ז"ל זיע"ע על פסוק וינקהל משה כו', אלה הדברים אשר צוה וכו' (שמות לה א), כי לפעמים אדם רוצה לשוב להשם יתברך, והיצר הרע אומר לו מה תשוב, האם תוכל

ואצלו השקאת הקדושה כמו במקדש בכל מושבתייכם (פרשת אמור אות ה):

שבת אצל צדיק

אך פרי תבואה

רבי צבי הי"ש מליסקא זיע"א

הסתופפות בצל הצדיק לפחות פעם אחת בשנה בשבת או יום טוב

עכ"פ פעם אחת בשנה ולכן אצל הצדיקים שכדורם ולהיות אצלם שבת או יום טוב, ואם אפשר ביותר בנדאי מה טוב, כי עכשו בדור הזה הוא עמוד גדול לתורה ולעבודה (צוואת המחבר):

אמרי חיים

רבי חיים מאיר מוויז'ניץ זיע"א

הסתופפות בצל רבותיהם בשבת כמורשת הכעל שם טוב ותלמידי

וכמו שהאירו לנו הבע"ש"ט הק' ותלמידיו הק' זי"ע ועכ"י שעל פיהם אנו חיים, שמתאספים חסידים ואנשי מעשה אל ראשי ומנהיגי הדור לקנות לנפשם קדשת ש"ק ואמונת היחוד - אשר שניהם קשורים זה בזה וכו' (פרשת ואתחנן ד"ה קרב אתה):

בינת ישׂראל

רבי ישׂראל מגוויז'ניס זיע"א

הוראת החוזה מלובלין זיע"א שיש לבוא לצדיק בעקר בשבת קדש

מעשה שבאו חסידים בימות החל להרביץ הקדוש מלובלין זי"ע, ונער בהם על שלא באו על שבת קדש (ליקוטים עמ' פח):

אהבת שלום

רבי מנחם מנדל מקוסוב זיע"א

התאספות בשבת בבית צדיקים גורמת השקאת השכינה

כשמכין האדם את עצמו כששת ימי המעשה בהודרכות החמר על ש"ק, אזי כש"ק זוכה לאהבת דודים וכו', וכיותר אם מתאספין יחד לבית הצדיקים ויושבין אצלם בבושה והכנעה ויראה ושלמות אזי נולד ריח טוב מצד השקאת השכינה (פרשת תולדות ד"ה ואלה תולדות):

להטות און לדברי התורה מפי הצדיק בשבת קדש

שדאוי להטות אוננו בשבת קדש לשמע דברי תורה כשהן יוצאין מפה קדוש פי צדיק בקדושה ובטהרה (פרשת ויגש ד"ה א"י ויגש הג):

רצון

חקל תפוחין

רבי משה מקאלוב זיע"א

מי שיש לו עשרים אהו רצון רצון גם נחשב לעובד הכורא יתברך

איתא בשם הקדוש היהודי מפרשיסקא וצ"ל אשר אם יש לאדם רצון רצון רצון עד חלק העשרים לעבודת השי"ת אז גם כן נקרא עובד השי"ת (ד"ה אמור):

קדשת היהודי

רבי יהושע אשר מפוריסוב זיע"א

גם המקבל על עצמו מהיום והלאה לעבוד את השם זוכה להארות עליונים

כבוד קדשת אדמו"ר זצלה"ה מפארוסוב אמר בשם אביו הרה"ק [רבי יהושע אשר] זצלה"ה, שאפילו מי שעדין לא נכנס בעבודת השי"ת ולא זרחה עליו שמשו, רק שמקבל על עצמו שמהיום והלאה יתחיל לעבוד השי"ת בכל לבו, יזכה לאורות עליונים:

שבת

אהבת שלום

רבי מנחם מנדל מקוסוב זיע"א

להתכונן מתחילת ימי השבוע לקבל הארת השבת

כל ששת ימי המעשה צריך להיות פיומא אריכתא והיום ערב שבת, וצריך לירא ולפחד פן חס ושלום יגיע שבת קדש והוא אינו מוכן ועומד לקבל הארתה (פרשת משפטים ד"ה שש שנים):

אור לשמים

רבי מאיר מאפסא זיע"א

הכנה והשוכה בערב שבת כבערב יום הכפורים

וכל זה בהכנות מעלי שבתא אשר יצטרך כל אדם להתנחם ולשוב מדרכי התעותים בערב שבת קדש כמו בערב יום הכפורים (ד"ה ששת ימים):

פרי צדיק

רבי צדוק הכהן מלובלין זיע"א

בשבת כל יהודי מצוי בד' אמות של הלכה ושורה עליו השכינה

בשבת כל אחד מישראל בד' אמות של הלכה, שמקנים כל היום מצות שמירת שבת בשכינת המלאכה, והוא יד' אמות של הלכה שמקנים הדבר הלכה,

לשונות של אור

כנים

נטרת ישועה

רבי יהושע מדז'קוב זיע"א

פרשת אמור מסגלת לכנים

'אמר ואמרת' הוא ב' פעמים 'אמר' עולה 'פרו רבו', וקריאת הפרשה זו יוכל להיות סגולה לכנים, וזהו 'להזכיר גדולים על הקטנים' - הינו להוליד ילדים קטנים:

דבקות

אור הגנוז לצדיקים

רבי אהרן מאפסא זיע"א

על האדם להשאר בדבקותו בכל עת אף בעת שעוסק בעניני העולם

שתמיד יהיה מחשבתו דבקה בעולם העליון בו ית', וזהו הוא יומן המקדש לא יצא. וכשצריך לדבר מעניני עוה"ז יהיה במחשבתו הוא הולך מעולם העליון למטה, כמו אדם שהולך מביתו לחוץ ורעתו לחזור תכף, ובעת התליכה חושב מתי יחזור לביתו, כך יחשב תמיד בעולם העליון, ששם ביתו העקרי, בדבקות הכורא ית', אף בעת שהוא מדבר בעניני עוה"ז, ויחזור תכף מחשבתו לדבקות הראשון:

ימי הנעורים

נעם אלימלך

רבי אלימלך מליז'נסק זיע"א

קדם חצי שנותיו של האדם עליו לעסק היטב בגמרא ופוסקים

קדם חצי שנותיו וכו' שאז אין האדם יכול לקבל אור הקדושה ולתקן את מעשיו לגמרי וכו' שעדין התגברות היצר על האדם וכו', שצריך לתקן אז בפיו 'פה סח', שהפה ישיח וידבר תמיד בתורתו הקדושה לה' לשמו, ולעסק בעניני הלמוד היטב בגמרא ופוסקים ומפרשי הש"ס. ובחמשה עשר יום לחדש', דהינו אחר חצי שנות האדם, חג המצות לה', פרוש שיתגבר בקדושה ויהיה עסקו במצות ה' באהבה רבה ואש בוערת לה' בהתלהבות גדול (ד"ה א"י אלה):

אמרי נעם

רבי מאיר מדז'יקוב זיע"א

אי אפשר לזכות להארת טעם השבת והמועדים אלא על ידי נסיעה לצדיק העבודות בתורה ותפלה בימות החול יכול כל אחד גם בביתו לעשות, אבל הארת טעם שבת ורגל אי אפשר רק באסיפת ירדים יראי ה' אצל הצדיק וראש הדור (פרשת פנחס אות כו):

מתאספים בשבת אצל הצדיק כדי לקבל עצות והדרכות לעבודת השי"ת וללמד עבודת קדשת השלחן

ולכן מתאספים יראי ה' אצל הצדיק אמת לקבל עצות והדרכות לעבודת השי"ת וללמד דעת לקדש השלחן, ועוסקין בשירות ותשקחות להקב"ה ויוצאין במחול ורקודין לכבוד שבת קדש (פרשת תרומה ד"ה ועשית שלחן):

אור התורה

רבי שלום תאומים זיע"א

דברי תורה של הצדיק בסעודה שלישית מסגלים להמתיק הדינים ולפעל ישועות **שהכל** ביד הצדיקים וכו', והכל על ידי התורה ונעם הזמירות שהאדם מחדש בשבת בסעודה שלישית (ד"ה וספרתם לכם):

מאור עינים

רבי מנחם נחום מטש'רנוביל זיע"א

בעת אמירת קטר יש עליה לכל נשמות ישראל על ידי התכלותם עם הצדיקים

בשבת בקדשת קטר יש עליה לכל נשמות ישראל אפלו לאותן שהן במדרגה תחתונה, על ידי שיתקשרו ויתכללו עם הצדיקים מתעלים ע"י הצדיקים למעלה (ד"ה וזהו ת):

תורת הספא קדישא מקוזמיר

רבי יחזקאל מקוזמיר זיע"א

נוסעים לצדיק לשבת כיון שהוא בבחינת שבת קדש ורואה רק טוב על האדם וכוזה יכול לפעל כל מה שירצה

וזזהו ג"כ בחינת שנוסעים להצדיק, כי הוא גם כן בחינת ש"ק, ואין רואה כלל הרע, רק רואה את הטוב, וכוזה יכול לפעל כל מה שירצה. אבל העקר להיות נכנע וכפוף לפניו מאד ולהתבטל מלפניו:

שפתי צדיק

רבי פנחס מנחם מפולץ זיע"א

הצדיקים מפרסמים הארת קדשת השבת בלב כל הנלוים אליהם | הרבקים באמת לצדיקים ולש"ק גם בעולם הבא יהיה להם שיכות עם

הצדיקים משמיעין ומפרסמין הארת קדשת השבת, עד שגשמע קול הקדשה בלב כל הנלוים אליהם, ומתלהבים הלבבות בשלהבת הקדשה, בחינת עוה"ב. ומה יקר חסדי ה' יתברך עלינו ששלח קדושי עליון בדרתינו להקהיל בש"ק להאיר עיניהם בעבודת ה' ית', ואותם הרבקים באמת להצדיקים ולהש"ק, דומה לי ברור שגם בעוה"ב יהיה להם שיכות להצדיקים (שבועות אות צד):

נועם מגדים

רבי אליעזר מטש'רנוביל זיע"א

בסעודה שלישית בזמן תוספת שבת הוא עקר הזמן שיכול הצדיק להשפיע קדשה

התחברות שיוכל הצדיק לחבר בני ישראל בקדשה בתורה בשבת, והעקר בסעודה השלישית וכו', בהשכה בתוספות שבת (פרשת משפטים):

דברי ישראל

רבי ישראל ממודז'יץ זיע"א

ככה השבת והצדיק יחד אפשר ביותר להנשע

צדיק הוא נוא דשבת וכו', וכן לאידך גיסא השבת עצמו הוא הרבי היותר טוב וכו', ואם נושעים אצל הצדיק מכ"ש אצל השבת, וק"ו טובים השנים כאחד יחד (פרשת אמור עהפ"ס ונתח):

אמרי חיים

רבי חיים מאיר מוויז'ניץ זיע"א

אוצרות גאוני הדורות

אמר אל הכהנים בני אהרן ואמרת אליהם **לנפש לא יטמא בעמיו (כא א)**

מגלה צפונות

רבי אליהו הכהן האתמרי זצ"ל

טעם אסור טמאת הכהנים לפרסם שלא גרם אהרן לחטא העגל

דידוע כשקבלו ישראל את התורה נעשו חרות ממלאך המות (שמו"ד לב א), ובמעשה העגל חזר המיתה. והנה פיון שאהרן עשה את העגל, ויש לחשוך עליו שהוא החזיר המיתה, ואינו כן, משום שהוא עשה את העגל רק משום שקמו עליו להרגו, פאמרם ז"ל (סנהדרין ז:) 'ויבן מזבח' (שמות כד ד) התבונן מן הנביות לפניו, ואם יהרגו אותו יתחייבו כליה בהתקיים בהם 'אם יהרג במקדש ה' כהן ונביא' (איכה ב ט), לכן להציל ממות נפשם הכרח

להתעסק בו, וכונתו לאחר הדבר עד שקבו משה, אלא שיונוס ויומרוס בני בלעם הרשע הוציאו אותו בכשופיו כדאיתא בזהר (ח"ב קצא.), ואף על פי שאהרן לא יתעסק, סוף סוף הערב רב היו עושים אותו, ונמצא שהערב רב אשר מקרוב באו בישראל גרמו החזרת המיתה בעולם.

לכן אמר אמר אל הכהנים, שמסבת היותם בני אהרן, שחושבים שהוא עשה את העגל והביא מיתה בעולם, ואמרת אליהם לנפש לא יטמא, לפרסם כי אין ידו במעל הזה, באמרם אם איתא שהוא גרם המיתה, היה ראוי שיצוה על זרעו שהם יתעסקו במתים פיון שאהרן גרם, מדצוה שלא יטמאו מכרח שגלוי לפניו שלא אהרן גרם, ולהודיע זה צוה שלא יטמאו למתים, ואהרן עצמו וכל כהן גדול שהם דוגמתו,

אפלו לאביו ולאמו לא יטמאו, לאמת הדבר שלא היה בלבו של אהרן שום מחשבה בעגל.

והכהן הגדול מאחיו אשר יוצק על ראשו שמן המשחה ומלא את ידו ללבש את הבגדים את ראשו (כא ט)

מלא העומר

רבי אריה ליב צינץ זצ"ל

המשכת קדשה למרבי בגדים מכח שמן המשחה של דורות הראשונים

כי בבית שני לא היה רק מרבה בגדים, כי לא היה שמן המשחה (יומא נב:), אמנם נמשכת הקדשה מצד שמן המשחה שהיה בזמן בית ראשון. לכן אמר אשר

יוצק על ראשו שמן המשחה, וסגל להמשיך שפע קדשה גדול עד שימלא את ידו של הבא אחריו ללבש את הבגדים.

או יאמר, כי אין ספק שפעלות שמן המשחה גרמה קדשה תרה עד שראוי להיות כהן גדול ומצות כהנה גדולה שעליו, לכן בקדשת שמן המשחה שהשפע אז בזכות משה, נמשכה הקדשה גם למרבי בגדים שהיו אחר כך, אף שגערר המשחת שמן המשחה בפעל.

וזהו מה שאמר (פסוק יב) וזמן המקדש לא יצא ולא יחלל את מקדש אלהיו כי נזר שמן משחת אלהיו עליו אני ה', הגם שיהיה רק מרבה בגדים, על כל פנים יש חלק מעין שמן המשחה של דורות הקדמונים, וזהו פי 'נזר' שמן משחת אלהיו עליו, שהוא לשון הפרשה, הינו שעל כל פנים נמשכה לו קדשה משמן הראשון כשהיה. ואם תאמר איך שיך שימשך הקדשה מזה ולדורות, לזאת אמר אני ה', שאשפיע בו קדשה.

והכהן הגדול מאחיו אשר יוצק על ראשו שמן המשחה ומלא את ידו ללבש את הבגדים (כא ט)

נפלאות חדשות

רבי נח ליפטיץ זצ"ל

נס הכשרת הבגדים על הכהן גדול

בילקוט (תהלים רמו תשנ) על פסוק 'שמן ששון מחברך', זה לשונו: כשבאין למשח כהן גדול היו מכניסין כהנים ועומדים לצדו, ונותנים שמן המשחה באמצע, והשמן רץ מעצמו ונצוץ על ראשו של כהן גדול, שנאמר (תהלים מה ח) 'על כן משחך אלקים שמן ששון מחברך', שמפנין ששמן המשחה היה יורד עליו, אם היה קצר נתארך, אם היה שחור היה מתלבן, ואם היה פניו רעות היה משחקות, ומהו 'מחברך' שהיה נאה ונפר מפל אחיו, שנאמר 'והכהן הגדול, וכו', ע"כ.

ולפי זה נראה לומר פרוש הפסוק והכהן הגדול מאחיו אשר יוצק על ראשו שמן המשחה ומלא את ידו ללבש הבגדים, ויש לדקדק וכי כל הכהנים גדולים היו שוים במדה, האפוד היה צריך להיות עד עקב של כהן גדול כמו שכתב רש"י בפרשת תצונה, ולפי הנ"ל שאם היה קצר נתארך יש לומר שכלם היו שוים על פי נס הנ"ל, ומדק לשון הפתוב אשר יוצק

על ראשו שמן המשחה כלומר מעצמו כנ"ל, אז יכול להיות ללבש את הבגדים.

כי נזר שמן משחת אלהיו עליו אני ה' (כא ט)

נחלת עזריאל

רבי פינקס ב"ר עזריאל הלוי זצ"ל

משיחת השמן מעצמו מכה נס

ילקוט ראובני: 'שמן משחת אלקיו עליו אני ה' להגיד מי גרם. והכי פרושו, דאיתא עוד שם בשם ילקוט תהלים כשבאו למשח כהן גדול היה מעמיד כהנים אחרים בצדו ונותנים שמן המשחה, והשמן רץ מעצמו על ראש כהן גדול. ונראה לעניות דעתי שזה שאמר הכתוב והכהן הגדול מאחיו אשר יוצק כו', הינו שגדלתו היה במעמד אחיו, 'אשר יוצק' מעצמו על ראשו, וזה שאמר משחת אלקיו שנמשח מכה אלקי.

וזהו שנאמר בפרשת מסעי (במדבר לה כה) 'עד מות הכהן גדל אשר משח אתו בשמן המשחה', פרש רש"י מקרא קצר שלא פרש מי המושחו, ולפי מה שנתבאר מפרש במקרא שהמשיחה היה בשמן המשחה על ידי השמן עצמו.

וזה גם כן פונת הילקוט הנ"ל 'להגיד מי גרם', שה' הוא הגורם, על פי נס נמשח שהיה 'משחת אלקיו', וזה שאמר אני ה' שהמשיחה בא מכוחו.

כל אשר בו מום לא תקריבו כי לא לרצון יהיה לכם (כב ט)

צני עדין לגאון

רבי צני ארנה פדר זצ"ל

אסור הקרבת קרבן בעל מום לפי שאינו לרצון אף לכושר נדם

נראה לי פשוט אזהרה זו אשר לכאורה הוא כפולה, וגם הלא הענין מתחיל בזה 'לרצונכם תמים זכר' כו', ומה זה שהקפל כאן. אף הדבר פשוט והפניה בכאן, משום דבעל מום מצינו אסור הקרבה בדברי קבלה (מלאכי א ח) משום 'הקריבהו נא לפחתך', ויכל להיות דגם כאן בתורה זאת הוא פונת הפסוק, כל אשר בו מום לא תקריבו, והשעם כי לא לרצון יהיה לכם, הינו אף לכושר נדם כמוכם אם יקרב איש לפני כהן לא יהיה לו לרצון.

ואיש כי יתן מום בעמיתו כאשר עשה כן יעשה לו. שכר תחת שכר עין תחת עין שן תחת שן כאשר יתן מום באדם כן יתן בו (כד יט-כ)

ויאמר שאול

רבי שאול נחמיאש זצ"ל

ענש הפוגם באבכיו

על פי מה שמצינו מדרש חז"ל בשערי קדשה, שעל ידי שיעבר האדם על אחת ממצות לא תעשה משבר האבר של הנשמה שהוא מכונן לאותה עברה, ועל ידי עברו מצות עשה ממית האבר שהוא מכונן נגד אותה המצוה שעבר עליה, ולכך נקראו הרשעים מתים בתייהם (ברכות יח:). ואם חס ושלום מת בלא תשובה, אז צריך לתן עליהם דין וחשבון על אותם האברים בגיהנום, שתולים אותו באותו אבר, וגם צריך לחזר בגלגול עד שיתקן אותם האברים.

וזהו ואיש כי יתן מום בעמיתו, היא נשמתו שהיא עמו תמיד, ונקראת עמית, וכאשר עשה לה בעולם הזה, כן יעשה לו לעולם הבא. שכר, שמשברים אבר נשמתו, תחת שכר שעשה לה בעולם הזה. עין, שתולין אותו מעיניו, תחת שפגם עיניו בעולם הזה. שן, שרדף אחר המותרות, וכן בגזול, שמאכילים אותו גחלי רתמים בעולם הבא תחת שן שפגם בעולם הזה, כאפן כאשר יתן מום באדם, היא הנשמה שנקראת אדם כמו שאמרו, כן יתן בו בכל אבריו בעולם הבא.

דבר אל בני ישראל ואמרת אלהם מועדי ה' אשר תקראו אתם מקראי קדש אלה הם מועדי. ששת ימים תעשה מלאכה וביום השביעי שבת שבתון מקרא קדש כל מלאכה לא תעשו שבת היא לה' בכל מושבתיכם (כג ב-ג)

חזון עובדיה

רבי עובדיה הלוי מזרחי זצ"ל

חלוק בין קדשת שבת לקדשת המועדים

יש לדקדק בסמיכות הפסוקים, שפתח ואמר "אלה הם מועדי", והמשיך לצוות על שמירת שבת. עוד יש להבין, מדוע לגבי המועדים נאמר "אשר תקראו אתם מקראי קדש", ואלו לגבי שבת נאמר "שבת שבתון מקרא קדש" ולא אמר 'תקראו אתם'.

הבאה גם כן יערכנו, על כן הזכירו בגמרא שלחן ערוך ונר דלוק, כי כן סמכם הפסוק בפרשת אמר פרשת המנוחה לעריכת השלחן. (פר' כי תשא, מאמר קמה)

שפתי דעת

רבי שלמה אפרים מלונטשיץ זצ"ל
המכין שלחנו בערב שבת יזכה לעשות
כן גם לשבת הבאה

ביום השבת ביום השבת יערכנו. וקשה ב' פ'עמים 'ביום השבת' למה לי, אלא שמרמז למה שאמרו רז"ל (שבת קיט:) ששני מלאכים מליין את האדם בערב שבת כשיוצא מבית הכנסת לביתו, מצא שלחנו ערוף ונר דלוק מלאך טוב אומר יהי רצון שיהיה כן לשבת הבאה כו'. וקשה מהיכן למדו רז"ל לומר כן, אלא ודאי שיש להם סמך מן כפל 'ביום השבת' הנאמר כאן, שאם ביום שבת זה יערך להם הפנים בשלחן זה אשר לפני ה', אז יזכה שגם ביום שבת הבאה יערכנו, וכן יהיה לפני ה' תמיד מדי שבת בשבתו, וכן נזכר כאן ענין הדלקת הנרות בפרשה ומשם למד לומר גם כן מצא נר דלוק. (מאמר ריד)

שפתי כהן

רבי מרדכי הכהן זצ"ל
חדושי תורה המתחדשים בשבת נאמרים
בשתי מתיבתות של מעלה

ביום השבת ביום השבת. שתי פ'עמים, רמז לשתי שבתות, שבת של עולם הזה ושבת של עולם הבא, לומר שכל מה שטרח ופעשה בעולם הזה, הוא שמור וערוף לו לעולם הבא שכלו שבת, זהו יערכנו לפני ה' תמיד.

עוד רמז על מה שאמר בזהר, שמי שמחדש שום חדוש בזה העולם, במוצאי שבת שעולין הנשמות שואל הקדוש ברוך הוא לאותה נשמה יתרה ואומר לה הלכת לאושפיזא מה מאכל נתנו לפניך ומה הבאת משם, כלומר ומה חדש, ואומרת חדוש פלוני תדשתי, והקב"ה מקבץ כל פמליא של מעלה ואומר להם שמעו מה חדשה נשמה פלונית.

וזוה לשונו פרשת שלח נא (ח"ג קעג): תא חזי, כד עייל שבתא נשמתין נחתין לשריא על עמא קדישא, ונשמתין דצדיקיא סלקין לעילא. כד נפיק שבתא נשמתין סלקין [וכו']. וקודשא בריך הוא שאיל לכולהו מה חדושא הוה לכו בהווא עלמא באורייתא. ופאה איהו מאן דחדושא דאורייתא אתאמרת קמיה, כמה תזוה עביר, קודשא

ימים", ושוב חזר ואמר "כל האזרח בישראל ישובו בסכת".

ונראה לכאר, על פי המובא בגמ' ע"ז (ג), שלעתיד לבוא יבקשו אמות העולם מה, שיתן להם איזו מצוה כדי שיקימו אותה. וה' יענה להם 'שויטים שבועולם, מי שטרח בערב שבת יאכל בשבת, מי שלא טרח בערב שבת מהיכן יאכל בשבת? אלא אף על פי כן, מצוה קלה יש לי וסכה שמה, לכו ועשו אותה'. ובהמשך מובא, 'מיד כל אחד ואחד נוטל והולך ועושה סכה בראש גגו, והקדוש ברוך הוא מקדיר עליהם חמה כבתקופת תמוז, וכל אחד ואחד מבעט בסכתו ויוצא'.

ומעתה יובן, תחלה אמר הפסוק "בסכת תשובו שבעת ימים", הוא הצווי לעם ישראל לשבת בסכה, ושוב אמר "כל האזרח בישראל ישובו בסכת", הינו שגם לעתיד לבוא שהצווי יהיה גם לגוים, בפעל רק עם ישראל יקימו את מצות סכה, ולא הגוים שיבצעו בה. (באדיבות 'מכון חכמי ספרד' נתיבות)

מצוות הפרשה

מעלת וסגלת השבת

שפתי דעת

רבי שלמה אפרים מלונטשיץ זצ"ל
בזכות שמירת שבת אחת יזכה לשמור
שבתות רבות

ביום השבת ביום השבת יערכנו לפני ה' (כד ח). אמרו רז"ל (שבת קיט:) שבזמן שהאדם בא מן בית הכנסת לביתו בערב שבת ומצא שלחנו ערוף ונר דלוק, מלאך טוב אומר יהי רצון שיהיה כן לשבת הבאה, ומלאך רע עונה אמן בעל כרחו.

ונראה לי סמך מן פסוק (שמות לא טז) ושמרו בני ישראל את השבת לעשות את השבת לדרתם, מהו הפסל הנזכר כאן, אלא רצה לומר ושמרו בני ישראל את השבת, בזכות שמירת שבת זה יזכו לעשות השבת לדורי דורות, רצה לומר יהי כן לשבת הבאה, וכן לדורות.

כי מטעם זה נאמר אצל לחם הפנים ביום השבת ביום השבת יערכנו, אלא רמז לכל אדם שאם ביום השבת יערכנו לשלחנו כראוי, יזכה גם לשבת הבאה שביים השבת

יש להקדים את הגמ' בביצה (ד), שלדעת רבי, כאשר חל יום טוב בשבת, חותמים בתפלה 'מקדש השבת, ישראל והזמנים'. ופרש רש"י, שזה מפני ששבת קדמה מזמן בריאת העולם, לכן מזכירים אותה תחלה. וישראל קודמים לזמנים, כי קדשת הזמנים תלויה בישראל. שאלו לא נתקדשו ישראל, לא היה בית הדין קובע מתי יום ראש חודש, ולא היינו יודעים את זמן המועדים.

ומביאה הגמ', שהיה תנא אחד ששנה את הברייתא בפני רבינא, אף אמר שלדעת רבי חותמים 'מקדש ישראל והשבת והזמנים'. הקשה רבינא, וכי ישראל הם שמקדשים את השבת, הרי קדושה היא מששת ימי בראשית. ומזה הכריח שרבי לא אמר כן, אלא אמר שצריך לחתם 'מקדש השבת, ישראל והזמנים'. ואמר רב יוסף שכן הלכה.

נמצא, שחלוקה שבת מן המועדים, שקדשת השבת קבועה מזמן בריאת העולם ואינה תלויה בשום דבר. מה שאין כן המועדים תלויים בקדשת עם ישראל, שמכח קדשתם קובעים בבית הדין מתי יום ראש חודש, ועל ידי כך נקבעים זמני המועדים.

ומעתה יבארו הפסוקים, מתחלה אמר "דבר אל בני ישראל ואמרת אליהם מועדי ה' אשר תקראו אתם מקראי קדש אלה הם מועדי", והינו, שעל עם ישראל לדעת שהמועדים נקבעים על ידי קדשתם, שמכחה בית הדין קובע מתי יום ראש חודש, ובכך נקבעים זמני המועדים. וכעת אמר הפסוק, שאין כן דין שבת, שהוא "שבת שבתון מקרא קדש" מעצמו, ולא תלוי בקדשת עם ישראל ובקביעת יום ראש חודש. וזהו שפס"ם "שבת היא לה", שקדשת השבת היא רק מאת ה', "בכל מושבתיהם" ואפלו מבלי שישאלו יקבעו מתי הוא יום ראש חודש. (באדיבות 'מכון חכמי ספרד' נתיבות)

בסכת תשובו שבעת ימים כל האזרח בישראל ישובו בסכת. למען ידעו דרתיכם כי בסכות הושבתי את בני ישראל בהוציא אותם מארץ מצרים אני ה' אלהיכם (כג מב-מג)

ידיו של משה

רבי משה פרישקו זצ"ל
גם לעתיד לבוא רק ישראל יקימו מצות סכה

יש להבין, מדוע כפל הפסוק דבריו, שמתחלה אמר "בסכת תשובו שבעת

זכות שמירת השבת זוכים לעולם שכלו שבת

נראה לי בס"ד, השבת יש בו שתי בחינות, מדת לילה ומדת יום, ולכל אחד יש לו תוספת נפש רוח נשמה בפני עצמו פנודע, וכנגד זה כפל הלשון ביום השבת ביום השבת. וכזה יובן בס"ד מאמרם ו"ל (שבת קיח): 'אלמלא שמרו ישראל שתי שבתות פה לכתן מיד נגאלין, דשבת אחד הוא, אף השבת עצמו נחשב לשתי שבתות, ובזכות שמירתו פראוי זכה השומר שבת שיערכנו לפני ה' תמיד, שיזכה לעולם שכלו שבת, וזהו 'תמיד' שאין בו חל.

שקולה השבת כנגד תרי"ב מצות הנוספים

גם עוד יש מעלה גדולה לשבת ששקול כנגד כל תרי"ב מצות הנשארים, כי הוא עצמו מצוה אחת מתרי"ג מצות, והשומר אותו נחשב לו כאלו קיים כל תרי"ב מצות הנשארים זולתו. וזה שאמר מאת בני ישראל ברית עולם, כלומר בקיומו כאלו נעשה עוד מאת בני ישראל מצות שהם 'ברית עולם', 'ברית' אותיות תרי"ב.

או יובן יערכנו לפני ה' תמיד דאמרו רז"ל (פסחים קו): זכרהו בדברים הנאמרים על היין, וזה שאמר יערכנו יצ"ל יינו.

כפל 'ביום השבת' לומר שאל יחשב האדם באשר שובת ביום השבת ממלאכה שעל ידי זה יחסר לחמו, כי אדרבה ביום השבת – על ידי יום השבת – יצרך ברפת פרנסתו, שהשבת נותן ברכה לכל ימי השבוע, ולכן היתה צריכת הלחם בצפון ביום השבת לרמוז שיום השבת נותן ברפת הפרנסה.

חתם סופר

רבי משה סופר זצ"ל

המשכת קדשת השבת לימי החל

המענג את השבת נותנים לו נחלה בלי מצרים (שבת קיח). רצה לומר שעל ידי השבת זוכה שיהיה כל ימי השבוע קדש אצלו בלי הפסק, וזה 'בלי מצרים' שלא יפסק מלהיות תמיד קדשת שבת, וזהו ביום השבת יערכנו לפני ה' תמיד שיהיה תמיד בחינת שבת, ועוד יהיה ברית עולם שכל העולם יזון בזכות שומרי שבת.

בן איש חי - דרשות

רבי יוסף חיים בר אליהו זצ"ל

ברוך הוא פניס לפמליא דיליה ואמר שמעו חדושא דאורייתא דאמרה נשמתא דא דפלוני, וכלהו מוקמי ההיא מלה בתרי מתיבתי, ע"כ.

תרי מתיבתי הוא מתיבתא דמשיחא ומתיבתא דקודשא בריך הוא, ולמה נחלקו לשתיים, לפי שכל אחד לומד מענינו, מתיבתא דמשיחא הלמוד שלה מענינא דמשיחא, יש באותו למוד קצתו גשמות, ומתיבתא דהקב"ה כלו רוחני, לזה נחלקו לשתיים, זהו שרמו ביום השבת שתי פעמים, כנגד מה שאמר בתרי מתיבתי הם שתי שבתות, יערכנו לפני ה' תמיד, שיזכה תמיד לערך לפני ה' מאותם חדושים.

זהו על השלחן הטהור לפני ה' (כד ו), 'שלחן' נוטריקון שולח לך נשמה חדשה, שואלים ליה חדושים נאים, נואמת חדושים לערך שבת, אומרת שמעתי לפלוני חדושים נואמים, נואמים חיים לפלוני שלחו, שולחים ליו חיים נעימים.

מנחת עני

רבי יעקב יוקב עטלינגר זצ"ל

ברכת הפרנסה מכח השבת

מעשי צדיקים

בצל הרה"ק רבי דב בער מראדושיץ זיע"א, שמח רבי דב בער בבואו ואמר שטוב שהגיע עתה, ויהא לו לעזר ולסעד כי צריכים הם לעשות קדוש השם גדול.

לאחר שהסכים עמו התפארת שלמה באמרו כי אם צדיק גוזר מסתמא יוכל לעזר לו, שלח רבי דב בער לקרא ליהודי שהגיע מגרמניה עם בנו הגדול שהיה חרש ואלם, להזכירו אצל הרבי.

כשהגיע, ספר כי כבר חקר ודרש אצל טובי הרופאים בעולם, וכלם אמרו פה אחד שאין לו תקוה, אחר ששמע שיש בראדושיץ צדיק בעל מופת, הגיע הנה והוא מוכן לתן כל הונו ועשרו, ובלבד שהנער יפתח פיו וידבר.

השיב לו רבי דב בער, "איננו רוצים ממך אפלו פרוטה, אף הדבר תלוי בשערה אחת", תמה האיש ושאל מה כונתם בשערה אחת, והרבי השיב שכונתו על שערות הזקן, אם יבטיח נאמנה שלא יגלח שער זקנו ופאת זקנו, הם מבטיחים לו שבנו יתחיל לדבר.

במיוחד הקפיד על הכהן העולה לדוכן לברך את ישראל, שיהיה בעל זקן שלם לא מסדר ולא קצוץ, הסביר שהכהן המברך תפקידו להוריד שפע לעם ישראל, ושערות הזקן הם צנורות השפע כמבאר בדברי הזהר הקדוש ובדברי האר"י הקדוש זיע"א, כהן הגוזז ומקצץ מזקנו נמצא סותר את עצמו, חותך ומקצץ בצנורות השפע, ואיר ישפיע שפע וברכה לעם ישראל.

ביום שבת בעת שהתפלל באיזה בית כנסת, עלה לדוכן כהן מגלח והוא יצא לפני גמר חזרת המוסף, כדי לא לשמע ברפת כהנים מאותו כהן. אחר התפלה התבטא בחריפות באזני רב בית הכנסת, כיצד הוא מרשה לכהן מגלח לברך ברפת כהנים. (הסבא קדישא אדמו"ר סידנא בנא סאלי)

באותה הפעמים שהגיע הרה"ק ההפארת שלמה מראדומסק זיע"א לשבת

לא יקרוהו קרחה בראשם ופאת זקנם לא יגלחו (כא ה)

מקפיד היה הרה"ק הנבא סאלי זיע"א ביותר על אנשים שומרי תורה ומצות ובפרט על אברכים ובני תורה, שלא יקצצו בזקנם ולא יגעו בו כלל ועקר, לא במספרים לא במכונת גלוח ואף לא בסם.

ספר בבא סאלי כי הוא עצמו לא צמח זקנו עד היותו בגיל הבינה, תפלות בקשות ודמעות כמים שפך עד אשר צמח זקנו, והתפלל על אותם אנשים שחננם ה' בזקן והם בועטים במתנת הקדוש ברוך הוא, גוזזים או מקפלים ומסתירים את גדל תפארת זקנם.

מקפיד היה להתפלל במנין של עשרה אנשים פשוטים, ומאידך פעמים רבות נמנע מלהתפלל בצבור של מגלחי זקן, כשהתפלל בצבור שכלם היו מגדלי זקן, צין זאת בשמחה וכל אותו היום היה שמח ביותר.

לבייתו, היתה הדלת סגורה, לנקש עליה לא רצה שכן היה זה ליל שבת, לעלות לביית המדרש וללמוד לא הסכים, כי לא היה לבוש במעילו העליון ושמצ חלול ה' יהא בקר, אם יראו את הרב מתהלך כך ברחוב.

עמד רבי חיים לייב על סף ביתו כל אותו הלילה, בעוד השלג יורד פתיתים פתיתים והרוח והקור מקפיאים, עד אשר יצאו בני הבית לתפלת השחר. (פני הארי' החי)

וספרתם לכם ממחנת השבת מיום הביאכם את עמור התנופה שבע שבתות תמימות תהינה (ב) (ט)

שמונה עשרה שנה התפרנס רבי סלמאן מוצפי יצ"ל בכבוד ובהרחה, כשהוא משמש כנאמנו ובהמשך כמנהל הראשי של עסקי השר מנחם דניאל, היהודי העשיר ביותר בעיר בתקופתו, וראש הקהלה היהודית בבגדאד.

על אחד הגורמים שהביאו לאמונו והערצה של השר כלפי רבי סלמאן מוצפי, ספר רבי שאול פתיה בנו של רבי יהודה פתיה יצ"ל.

משנות געוריו הקפיד חכם סלמאן לא להסתפר בכל ימי העמור עד חג השבועות, כמנהג האר"י הקדוש זיע"א, וגם בהיותו בבית מנחם דניאל, לא שנה ממנהגו.

באחד מימי העמור בקש מנחם דניאל לשלח את חכם סלמאן לפגישה חשובה עם ראש העיר, אך דרש כי יסתפר לפני הפגישה והוא סרב, גם כשהודיעו הגביר כי יפטרו אם יעמד בסרובו, ובכך יאבד מקור פרנסת הוריו ואת מעמדו הצבורי, עמד בסרובו.

בשל גורליות ההכרעה, התיעץ עם רבו הוא אבי הרב יהודה פתיה שהשיבו נחרצות, "אל תותר, גם במחיר פטוריך", משךאה הגביר את גדל בטחונו בהשם יתברך, פנה אליו ואמר, "החלטתי בכל זאת לשלחך לפגישה, אך בתוצאות הפגישה יהא תלוי גורל המשך עבודתך בנהול עסקי".

בבטחון ובשלונה הלך חכם סלמאן ללשכת ראש העיר, והוא יושב אותה שעב במשרדו במחצת שני שרים מסלמים, בהכנסו ללשכתו עמד ראש העיר מפניו,

בספר מאמר מרדכי הובא, שפעם הזדמן רבי מרדכי לעיר סעליש, וכדוע נהוג שהאורח הולך לקבל פני הרב דמתא קדם, אך רבי שמואל שמעלקא אמר לבניו, "בא לכאן צדיק וקדוש רבי מרדכיל'ע, ואני רוצה ללכת אליו קדם", ובקש מבניו שיתלוו אליו.

משרצו בניו לדחותו שלא ילך, בטענה שכבוד התורה שלא הוא ילך קדם אלא שהאורח יגיע אליו תחלה, השיב להם, "אתם עוד צעירים, ואינכם יודעים כי אני צריך ללכת אצל צדיק וקדוש זה קדם".

בדבריו עשה והלך לקבל פניו ובתוך כך יצא אף הרבי לעבר בית רבי שמואל שמעלקא, פגעו זה בזה בדרך סמוך לגשר שהיה בעיר, שם עמדו שניהם והמתיקו סוד אחר ששלחו מעמיהם את המלוים, ולא נשמע דבר מכל אשר שוחחו.

מסנם היה אצל רבי שמואל שמעלקא כי צדיקי הדור המקרבים לבוניהם של ישראל לאביהם שבשמים ופועלים ישועות בקרב הארץ, המה גדולי חכמי תורה, וכו החסידים ואנשי מעשה, המה גם תלמידי חכמים, כי אם אין חכמה אין יראה, רק יש בקורבם כח גדול להסתיר מאנשי העולם גדל ידיעתם בתורה, מחמת טעמם ונמוקם אשר שרשם בקדש. (צרוח החיים המבואר)

ששת ימים תעשה מלאכה וביום השביעי שבת שבתון מקרא קדש כל מלאכה לא תעשו (ב) (ג)

מעלה היה החפץ חיים יצ"ל על גס את מסירות נפשו של רבה של סטאוויסק רבי חיים לייב רוטנבורג יצ"ל עבור קיום מצוה מדרבנן ואומר, "דרכו של רבי חיים לייב מאד גבוהה בשבילנו, בהיותו דורש מסירות נפש אף על מצוה דרבנן השלה ביותר".

מחמיר היה רבי חיים לייב על עצמו שלא לנקש על דלת בשבת, משום אסור השמעת קול כשיטת הגר"א, כליל שבת בעצומו של חרף משלג יצא לביתו שבחצר, כשהוא משאיר את דלת הבית פתוחה מעט.

משהבחינה המשרתת כי הדלת אינה סגורה, מהרה לנגלה על מנעול ובריח, ובעת שבקש הרב להכנס

האיש נעשה חור פשלג והקשה, באיזה פנים יתראה בעירו בה כלם מגלחים, הלא יהא בעיניהם ללעג ולקלס, מה גם שבעוד מספר שבועות יש במשפחתו הקרובה שמחת נשואין בה ישתתפו כל קרוביו, והוא יתביש להופיע ולרקוד בה עם זקן מגדל, על כל פנים יספיקו לו לגלח את זקנו עד החתונה, ולאחריה יתחיל לגדל זקנו.

הצדיקים לא השתכנעו מטעונו יתר על המדה, והשיבוהו נחרצות שאם אינו מקבל על עצמו מעכשו שלא לגלח כלל את זקנו, הם אינם מבטיחים לו את רפואת בנו.

באשר ראה האיש שצרתו צרה ואין בידו בררה, הסכים לתנאי באמרו, "מה לא יעשה האב בעבור בנו". צוה עליו רבי דב בער שיחזור לאכסנייתו ויבוא אליו בחנה לשבת קדש, ויעש כן.

כליל שבת אחרי קדוש קרא רבי דב בער ליהודי עם בנו האלם, לקח את כוס הקדוש ובקש מהתפארת שלמה שישפך יחד עמו את כוס הקדוש לתוך פי הנער, בהחזיקם הכוס על פיו צוה את הנער לומר, "ברוך", והנער חוזר אחריו "ברוך", אחר אמר "אתה", והנער אחריו, כך אמר עמו כל הברכה וצוה עליו לשותות ושתה. מאז התחיל האלם לדבר כאחד האדם, ויהי לפלא. (נפלאות התפארת שלמה)

דבר אל אהרן ואל בניו וינזרו מקדשי בני ישראל ולא יחללו את שם קדשי אשר הם מקדשים לי אני ה' (כב ב)

כתב רבי יהונתן בנימין מהן יצ"ל רבה של סעליש ובעל נפש יהונתן, זכורני שהייתי בשבת קדש במחצת הרה"ק רבי מרדכי מנדבורנה זיע"א, שהיה בעל רוח הקדש מפלא, אשר תהלוכותיו היו בקדש ועקבותיו לא נודעו.

היות כי היה דרכו להתפלל שחרית אחר צהרים ותפלת מוסף ומנחה שלא בזמן הנקבע בשלחן ערוך, והיה כמו זר לעיני הרואים, קרא עליו רבי שמואל שמעלקא אב"ד סעליש יצ"ל בעל צדור החיים מקרא זה, 'וינזרו מקדשי בני ישראל', כלומר אף אלו הצדיקים אשר דרכם נראה כמוזר, גם הם 'מקדשי בני ישראל', המה, ואין לדבר בהם סרה כמו שמסים הכתוב, 'ולא יחללו את שם קדשי'.

פרנסתו, מאפס סחורה ואפס דמים.
ברכות הימים כאשר נתפרסם שמו לרבו של חסידים, אף התפאר אותו גביר בפני החסידים כי הוא היה הגורם שרבו נעשה רבי בישראל, על ידי שהשביתו מלנסע לשוקים, ועל החסידים להחזיק לו טובה בעד זה.

נעבר מספר שנים התקרב חתן אותו גביר שהיה בן תורה וירא שמים לחסידים, ועל אפו וחמתו של חותנו בקש לנסע לקאסוב לראש השנה. הדבר נתודע לחותנו טרם נסעו, ואחר ששמע כי זמן נסיעת החסידים הוא באשמרת הבקר של יום כ"ח אלול, התחכם וסגר את כל פתחי ביתו, למען לא יוכל חתנו לנסע עמם.

באשמרת הבקר הגיעו החסידים לבית דירת החתן דנו, והנהו סגור ומסגור, מה עשו החסידים להוציא ממסגור אסיר, שבו לביתם והביאו הרבה פרים וכסותות, הציעו על הקרקע סמוך לחלון, והחתן קפץ מהחלון על גבעת הפרים והכסותות בלא שום פגע.

בני החבורה נסעו יחדיו לקאסוב ויהיו שמה בראש השנה, האברך שאב שפע קדש וגם שמע חדושי תורה, ותדבק נפשו בנפש הרבי. בלקחו ברכת פרדה מהרבי זכר את אשר עשה למרות רצון חותנו, ואשר תהם העיר על המעשה, בדאגה לעתידו חלה פני הרבי ושאל, "אנה אני בא".

אמר לו הרבי, "אל תדאג מאומה, אמר פריסת שלום לחותנך שהוא ממכרנו, וכן שאני מבקשו שישלח לי במתנה אתרוג נאה", האברך שב לביתו, ולפליאתו התקבל בסגר פנים יפות מחותנו וכל בני ביתו.

כאשר סח לחותנו את דברי הרבי, תמהו כלם על בקשת האתרוג כי אין זה מסחרו של חותנו כלל, אולם מה יקר היה החזיון, כי פתאום הגיע לאברךם אייזיק מסוחר אחד מכירו אתרוגים יפים.

במכתב המצורף ספר המכר כי לרגל מסחרו הגיע למדינת יו, שם הזדמנו לידו אתרוגים מהדרים ומהם שלח אליו, בחר אברךם אייזיק את המבחר שבהם ושגרו לרבי מנחם מנדל במתנה, מני אז נטה לבו לחסידים ונתקשר בידידות מיוחדת עם הרבי האהבת שלום.
 (אבן שתיה החדש)

אכילה שבתשיעי, במדה ולא יהיה ביד מיטיבם להביא כהרגלו.

למחרת בבקר כשבא אותו יהודי והביא להם חלות קטנות, ספר לפי תמו כי הכין עבורם גם תבשילי דגים ומאכל נוסף, אבל אתרע מזלו ונפלו לתוכם רסיסי פצצה ואינם ראויים לאכילה, הוא נאלץ אפוא להסתפק במועט, והביא רק את החלות הזערורות שאפתה אשתו ברגע האחרון.

לשמע דבריו הגיב רבי יצחק זאב, "מכאן שהיה עלינו לבטח בה' גם בנוגע לאכילה בתשיעי, ולא להותיר אמש מן הלחם מאומה, יתכן ואם לא הותרנו, לא היו נופלים רסיסי הפצצה לתוך המאכלים".
 (מריצי תורה ומוסר)

ולקחתם לכם ביום הראשון פרי עץ הדר פת תמרים וענף עץ עבת וערבי נחל (ג מ)

ברצונו לעבד את ה' יתברך בהסתר ובהצנע, נסה הרה"ק רבי מנחם מנדל מקאסוב זיע"א בעל האהבת שלום למצא את פת לחמו בענף מסחרו של אביו הרה"ק רבי יעקב קופל חסיד זיע"א, לקחת סחורה בהקפה ולנסע לשוקים שבצערות הקטנות למכרה, ובחזרתו לפרע הקפותיו ואז לקחת סחורה מחדש באשראי.

בטיסמניץ התגורר גביר בשם אברךם אייזיק שבבעלותו הייתה חנות גדולה, ומידו הייתה זאת לו, שנתן לו סחורה באשראי. ויהי היום, בעת שהביא לו רבי מנחם מנדל מעותיו המגיעים לו מכבר ורצה שיתן לו סחורה מחדש, ראה הגביר את גדל דבקו בהשי"ת בלי הרף וחדל מלתן לו עוד סחורה.

למקרביו הסביר הגביר כי חשב שהחוב אינו בטוח שיחזר אליו, בשוקים שכיחי גנבי, וצריך להסתכל בשבע עינים על הלוקחים שילכו להם בלי גטיל"ת יד"ם, בנוסף רגילים לתן בהקפה והנוגשים אצים ויפטירו בשפה, ומה יעשה אברך כזה הטרוד בדבקו, הלא יגבנו ממנו דים או יקחו בהקפה ולא ישלמו לעולם, ומאין יקח מעות לפרע.

על כן לקח הגביר את כל הכסף המגיע לו ממנו, ולא הסכים לתן לו סחורה אחרת, בלית בררה לא יכל רבי מנחם מנדל להמשיך לצאת ולבוא במסחרו כדי

לחץ ידו בחמימות והציגו בפני השרים, כשהוא משבח אותו כאדם הישר הנאמן המכשר והפקח ביותר שפגש מימיו.

סיים חכם סלמאן את העסקה עם ראש העיר ברוח טובה, והלה בקשו להעביר מכתב אישי למעסיקו מנחם דניאל, חכם סלמאן שב למשרד, ברב צניעות הניח את כל המסמכים עם המכתב על שלחנו של מנחם דניאל, ופנה לחרו.

פתח הגביר את המכתב, והתפלל למצא כי ראש העיר כותב, "במה זכית למנהל ישר וחרוץ כזה וירא אלקים באמת, אשר בכל משרדי הממשלה לא מצאתי כמוהו חרוץ וישר בעיני אלקים ואדם, אבקשך כי לכל העסקים בינינו תשלח רק את מזכרך הראשי סלמאן אפנדי".

קרא מנחם הגביר את חכם סלמאן, הניח לפניו את המכתב ואמר, "נצחתני, בשמים אוהבים אותך". (שלמו של צדיק)

ועניתם את נפשותיכם בתענה לחדש בערב מערב עד ערב תשבתו שבתכם (ג לב)

בשלהי שנת תרצ"ט אחר שפלו הנאצים ימ"ש לפולין, הגיע הרב מבריסק רבי יצחק זאב סולובייצק זצ"ל מעיר הרחצה קריניץ בה שהה לפני כן מסבה רפואית לעיר וורשא, בלוי בכור בניו רבי יוסף זב סולובייצק זצ"ל.

בוורשא הבירה מצא אכסניה בבית משפחת טנצמן, ובניחוד עם ששים רבוא יהודיה עברו עליו אימי הימים הנוראים, בעת שהפציצו את העיר הגדולה מן האויר וזרעו בה חרב ומוות.

משנודע לאחד מיקירי הקהלה דבר שהותו בוורשא, התחסד והחל לשגר אליו מדי בקר מנת לחם, מצרף יקר מכל הון באותם ימים טרופים.

נוהג היה רבי יצחק זאב לאכל בעצמו את החלק הרף מהלחם בעוד את הקרום האפוי אכל בנו, תוך שמקפידים לא להותיר מן הלחם מאומה ליום מחר, שהרי אמרו חז"ל (סוטה מה:), 'כל מי שיש לו פת בסלו ואומר מה אכל למחר, אינו אלא מקטני אמנה'.

רק ביום ח' בתשרי ת"ש, הסכימה דעתו להשאיר מעט מן הלחם למחר שלא פדרכו, כדי שיהיה בידם לקים מצות

פרשת אמור

גמילות חסדים

העיר הנודעת קובנה, השניה בגודלה ובחשיבותה במדינת ליטא, מצטנעת לה בין הגבעות וההרים המתנשאים סביבה. היא נחבאת סמוך למפגש הנהרות הגדולים, נהר הניימן ונהר הנריס, כשמאה קילומטרים בלבד מבדילים בינה לבין וילנא, עיר ואם בישראל.

במעלה אחד ההרים הסמוכים לעיר מצוי לו 'אלקוט', אחד מפרבריה החשובים של קובנה. אחד מתושביה של אלקוט היה הגביר החשוב, הנדיב המופלא, רבי שרגא פייבל פראנק, שהיה ידוע ומפורסם בכל המעגלים היהודיים שהקיפו אותו: בפרבר אלקוט, בעיר קובנה, במדינת ליטא, ולמעשה בקרב כל היהודים שחיו ברחבי רוסיה.

עשיר מופלג היה רבי שרגא פייבל שעשה את הונו העצום בהיותו בעל בית חרושת ענק לעיבוד עורות. יחסו הטוב לכל אלו שבאו אהו בקשרי מסחר ומכלול הליכותיו הישרות בענייני עסקים, הביאו את האנשים הרבים להעדיף לקנות דווקא אצלו. ברכת ה' היתה בכל מעשה ידיו והוא היה אחד מהעשירים הנודעים של אותה תקופה.

רבי שרגא פייבל היה מקורב לאבי תנועת המוסר, הגאון רבי ישראל סלנטר זצ"ל, והוא הושפע מדרכיו וזכה להתעלות במעלות גדולות בתורה ובעבודת השם, ביראת שמים ובמדות טובות, ובעיקר הצטיין במעשי צדקה וחסד רבים אותם עשה. שמו יצא לתהילה בזכות סכומי הכסף האדירים אותם פיזר ונתן לעמלי תורה ובתי החינוך לתורה ולעניים ולאביונים.

במקרים רבים, כאשר הובאו לידעתו סיפורים כואבים, היה תוחב את ידו אל תוך מגירת הכסף שבשולחנו, ממלא חופניו בשטרות רבים, ומבלי לספור אותם היה מושיטם לגבאי הצדקה שנותרו משתוממים לנוכח צדקת פזרונו. אירע פעם שפשט מעליו את אדרת השער היקרה שלו ומסרה לתלמיד חכם שעמד לצאת לארץ ישראל. האורח שהשתומם למראה המעיל היקר שניתן לו, שמע את התשובה הבאה: "בוודאי הינך זקוק למעיל יותר מכפי שהנני נדרש לו, וראוי שהמעיל יהיה אצלך".

אולם, רוב מעשי הצדקה שעשה הוותרו על ידו. כשנודע לו על תלמידי חכמים הנמצאים במצוקה, היה ממלא את עגלתו בשקי מזון ומצרכים שונים, ובאישון לילה, לאחר שעת חצות, בשעה שהכל ישנים, היה מגיע אל בתים ומשליך את השקים אל תוך מסדרונות הבתים מבלי שאיש יראה במעשיו. רבי שרגא פייבל אף היה מופיע מעת לעת בבתיהם של נצרכים ומציע להם לקבל הלוואה כספית נכבדה. את ההלוואה היה מציע באמתלה מקורית: חושש הוא להחזיק כסף מזומן בביתו ולכן עדיף לו שאחרים ישתמשו בכסף. את ההלוואה עצמה היה מגדיר לפרק זמן ממושך, אך גם משהגיע

זמן הפרעון, היה דוחה את מועד ההחזרה שוב ושוב, כאילו לטובת עצמו, עד שהיה יודע כי אכן יש ברשות הנצרך די ממון להחזרת ההלוואה.

על רכושו הרב נמנו בתי מגורים רבים בהם דרו פועלי בית החרושת לצד אנשים נוספים ששכרו ממנו מקום מגורים. בתאריך קבוע של היום הראשון לחודש לפי מניינם הייתה האשת חיל' של רבי שרגא פייבל עוברת בין הדירות וגובה מהם את שכר הדירה. רבי שרגא פייבל כששיער אודות דיירים מסוימים שמצבם הכספי דחוק, היה מופיע בביתם, עובר לתאריך גביית השכירות, מניח מתחת מפת השולחן את סכום הכסף הדרוש לשכר הדירה, ואומר להם בניעמות: הנה הכסף הדרוש לשכר הדירה, ובשעה שתבוא אשתו, ראו נא לשלם לה בזה את המגיע.

ומעשה שהיה, עובדה שמלמדת על אישיותו המוסרית, ועל הכלל כולו יצאה ללמד: קבוצה של אנשים נכבדים התארחו בביתו של רבי שרגא פייבל לאסיפה חשובה. ישבו האורחים בסלון הבית, והמארח צלצל בפעמון כדי לקרוא לעוזרת הבית שתבוא ותגיש כוסות תה לאורחים. הפעמון נועד למטרה זו בלבד, ועוזרת הבית הייתה אמורה להתייבב תיכף עם הצלצול הראשון. בפועל, העוזרת בוששה לבוא. המארח צלצל שוב בפעמון, וגם הפעם לא נחפזה העוזרת להופיע. כך חזר על עצמו הדבר פעמים אחדות.

האורחים נבוכו ושאלו אותו בתמהון: מפני מה אין הוא מנהיג משמעת חמורה יותר בביתו? חיך רבי שרגא פייבל ואמר ברגש רב: דעו לכם כי דווקא היעדרותה של העוזרת מביאה אותי לידי שמחה! הלא עוזרת זו יהודיה כשרה היא, והנה כל ימי אני שרוי בפחד רב, שמא אני נכשל כלפי עובדי ביתי בלאו של 'ובאחיכם בני ישראל איש באחיו לא תרדה בו בפרך'. חוששני שמא מכביד אני עליהם ונכשלתי בלאו מהתורה. עתה שרואה אני כי עובדי הבית מרגישים חופשיים ואינם רואים עצמם מוכרחים לשמוע בקולי - יודע אני כי לא נכשלתי בלאו זה ואיני רודה בהם בפרך.

בצוואתו ציוה רבי שרגא פייבל להשיא את בנותיו לתלמידי חכמים. ואכן זכה לארבעה חתנים מגדולי התורה שבדור: הגאון רבי משה מרדכי אפשטיין זצ"ל, הגאון רבי איסר זלמן מלצר זצ"ל, הגאון רבי ברוך הורביץ רבה של אלקוט ור"מ בישיבת סלובודקה, והגאון רבי שפטיל קרמר ר"מ ומנהל בישיבת סלוצק.

הייתה זו שעה של לפנות ערב, כשהבריות חוזרות לבתיהם בשובם מעמל יומם. השמש כבר ביקשה לשקוע, כשרבי שרגא פייבל הלך מעדנות על גבי הגשר הגדול שמעל נהר הניימן בדרכו מקובנה העיר אל ביתו אשר באלקוט. למרות היותו מהורהר בעיסקה גדולה שעמדה על שולחנו

והמתניה להכרעתו, לא יכול היה רבי שרגא פייבל להחמיץ את מראהו של האיש שהתרוצץ בחוסר מנוחה על גבי הגשר ובסמוך אליו.

הביט רבי שרגא פייבל וזיהה כי מדובר באחד העגלונים היהודיים של העיר קובנא. עגלתו הפשוטה עמדה בשולי הכביש, ואילו הסוס היה קשור לאחד מעמודי הגשר. העגלון הסתובב הלך ושוב ונראה היה עליו כי הוא מחפש משהו. הוא התכופף אל עבר הקרקע וסרק בעיניו המבוהלות את המקום. מפעם לפעם הזיז ברגלו את אחת האבנים, שמא דבר מה מסתתר תחתיה.

משהתקרב יותר שמע רבי שרגא פייבל את קול בכיו של העגלון וראה כי דמעות זולגות מעיניו. העגלון, אדם מבוגר שכמה הרפתקי כבר עדו עליו, היה בוכה כמו ילד קטן. נחרד רבי שרגא פייבל מאוד ומיהר אליו כדי לסייע בידו. תחילה לא ראה העגלון מי הוא הפונה אליו וסירב לענות לו, אך משהבחין כי מדובר בעשיר הנודע וגומל החסדים, נעתר להשיב לו ולספר את שאירע לו.

פתח העגלון וסיפר בעצב רב: זה זמן רב שאני מפעיל קו קבוע בין קובנא לאלקוט, מדי יום ביומו, בבוקר ובערב. יוצא אני בנסיעה הלך מקובנא לאלקוט וחזור, כשאני לוקח עמי נוסעים קבועים או מזדמנים, וכן מבצע משלוחים של סחורות וחפצים. מנסיעות אלו אני מוצא את פרנסתי בקושי רב, אך איני מתלונן ואני מודה להשם יתברך על חלקי. היום בצעירי מדי פנה אלי אדם פלוני, מסוחר קובנה, וביקש ממני להעביר לשותפו אשר גר באלקוט סכום של עשרים וחמישה רובל. הוא העביר לי את שטרות הכסף בתוך מעטפה, קבלתי מידי את המעטפה, ספרתי פעמיים את הכסף, והנחתי אותו ב'מקום המשתמר', עמוק בתוך כיס מכנסי העבודה שלי.

אין אני תלמיד חכם, נאנח העגלון ואמר, אולם לפני מספר שנים שמעתי ממגיד השיעור בקובנא כשהוא חוזר על מאמר חז"ל בגמרא: "אמר רבי יצחק: אדם עשוי למשמש בכיסו בכל שעה". האמת תאמר שתמיד הייתי נוהג למשמש בכיסי זה שנים רבות, אולם מששמעתי כי זהו מאמר חז"ל, התחלתי להקפיד על כך עשרת מונים. על אחת כמה וכמה כשמדובר בסכום כסף כה גדול, אשר משפחה שלמה יכולה להתפרנס ממנו במשך מספר חדשים, ובוודאי כשמדובר בכסף שאינו שלי ואני אחראי להעבירו לתעודתו.

במשך כל זמן הנסיעה הייתי בודק וממשמש בכיסי אחר מעטפה זו שהופקדתי להעבירה, ואכן ראיתי כי המעטפה מצויה במקומה על הצד היותר טוב. רק אחרי שעברנו את הגשר הבחנתי לתדהמתי כי המעטפה איננה. היא נאבדה, ונעלמה. בבהלה גדולה עצרתי את הנסיעה,

קשרתי את הסוס והחילתי בחיפושים מקיפים אחר המעטפה האבודה. שעה ארוכה שאני מחפש אחר המעטפה, סיים העגלון, ומשהבנתי כי היא לא תמצא ועלי יהיה לשלם זאת מכיסי, פרצתי בבכי נואש. בקושי רב מוציא אני פרנסה על מנת לכלכל את רעייתי ואת ילדיי הקטנים, וגם זאת בצמצום גדול, ועתה יהיה עלי להביא עשרים וחמישה רובל. מה אעשה, הלא גם אם אכפיל את שעות עבודתי לא אצליח להשיג סכום זה שהוא למעלה מיכולתי. ושוב פרץ העגלון בבכי מר וקורע לב על מזלו הביש.

רבי שרגא פייבל ניסה לדובב את העגלון האומלל ושאלו: האם יש בידך סימנים כלשהם לכסף האבוד? כן, השיב העגלון, שטרות הכסף היה מצויים בתוך מעטפה צהובה אותה נתן לי הסוחר מקובנא. לשמע תשובה זו, החל רבי שרגא פייבל לצהול: בר מזל אתה ומהשמים שומרים עליך, מנע קולך מבכי ועיניך מדמעה שכן ישועתך כבר הגיעה ובאה. דע לך שבשעה שהלכתי על גבי הגשר ראיתי לפתע מעטפה צהובה, וניכר היה עליה שהיא צוררת בתוכה משהו. הרמתי אותה והבחנתי כי בתוכה מצויים עשרים וחמישה רובל. שמחתי מאוד על מציאה כשרה זו, זרקתי את המעטפה לנהר ואת הכסף הכנסתי לארנקי. עתה שידוע אני כי מעטפה זו נפלה ממך, שמח אני לתת לך את שטרות הכסף.

ותוך כדי דיבורו, שלף רבי שרגא פיבל את הארנק מכיסו, ספר במהירות עשרים וחמישה רובל ונתן אותם לעגלון: הרי שלך לפניך! הנה הכסף האבוד, ועתה סע במהירות ותן את הכסף למי שעליך להעביר לו זאת.

במקום דמעות הכאב שזלגו מעיניו של העגלון עד כה, הרטיבו עתה את פניו דמעות גיל ושמחה. העגלון ברח את רבי שרגא פייבל בכל הברכות ונסע לאלקוסט כשהוא שמח וטוב לב.

למחרת בבוקר, לאחר תפילת שחרית בבית הכנסת של אלקוסט, הופתע רבי שרגא פיבל לראות את העגלון עומד על ידו ומושיט לו מעטפה צהובה ובה עשרים וחמישה רובל. העגלון פתח ואמר: רצוני להודות לך על מעשה החסד אשר עשית עמדי. תחילה חשבתי שאכן מצאת את הכסף, אולם כעת יודע אני שנתת לי את כספי האיש, ולכן באתי להחזיר לך אותו. והעגלון ממשיך ואומר: אמש, כאשר הגעתי לביתי, כאשר באתי להוריד את המגפיים, הרגשתי שמהוהו מציק לי ברגלי השמאלית, עמוק בתוך המגף. חלצתי את המגף ולתדהמתי מצאתי בתוכו את הכסף האבוד בתוך המעטפה. הוברר לי שחור היה בכיס מכנסי, והכסף החליק אל תוך המגף! מבקש אני איפוא להחזיר לך את הכסף שאינו שלי...

כתב הרה"ק הרבי ר' מנחם מענדל מוויטעפסק זיע"א (פרי הארץ מכתב יג, משנת תקמ"ו): "למען השלום לאחינו אנשי לבבינו ואהבת חברים, רגע אדבר להודיעם גודל השלום לכל

הקרוב אלינו וקרבת אלקים יחפוץ, מי האיש החפץ חיים אוהב ימים מדת חכמים, הן יראת ה' היא חכמה להקטין עצמו לפני חבריו, כי מאן דאיהו זעיר איהו רב ומאן דאיהו רב איהו זעיר (זוהר חדש א קכב). הנה היו"ד הוא הקטן שבאותיות מורה על חכמה המשפיעה לכל המדות, והחכמה תחיה וגו', כמבואר בספר חסד לאברהם בהשוקת כ"ד, איך שירגיל האדם את עצמו במדת החכמה העליונה לתועלת חברים יעו"ש, וכמבואר בספר יעב"ץ ושאר ספרים הק' שכל עיקר אהבת חברים יותר מכל המוסרים, כאשר יספר איש אל רעהו בהגיד לו את כל לבו עצת היצר אשר בקרבו, הנה הדיבור בעצמו פועל ישועות ומשם יפרד היצר מלבד כי טובים השנים, אשר השני יקימו בעצת ה' היא תקומו, והנה באחדות נכללה מצות (ויקרא ט יח) 'ואהבת לרעך כמוך', ומאמר חז"ל (שבת לא). 'מה דעלך שני לחברך לא תעביד', ומן המדות שהתורה נקנית בהם מונה והולך (אבות פ"ו מ"ז) מדות הנקנות ע"י אחרים כמבואר שם בדקדוק חברים ובפולחן התלמידים וכו' המכיר את מקומו וכו' אוהב את הבריות וכו' אוהב את התוכחות וכו' ולא מגיס לבו וכו' נושא בעול עם חבריו מכריעו לכף זכות מעמידו על האמת מעמידו על השלום, וארז"ל (תורת כהנים בחוקותי פ"ח) אם אין שלום אין כלום.

כללא דמילתא ועיקרא ושרשא דכולא אמרו רז"ל (סוף עוקצין) לא מצא הקב"ה כלי מחזיק ברכה לישראל אלא השלום ואחדות, איש אל אחיו ידובקו בדביקות הנפש, ותדבק נפשם כאיש אחד חברים מקשיבים לקול ה', איש את רעהו יעזרו להחזיק במעוזו יעשה שלום, ה' עוז לעמו יתן ה' יברך אותם בשלום, ואני תפילתי לה' עת רצון אלקים ברוב חסדו יעננו באמת ושלום. דברי המעתיך בעדם פה עיר הקודש טבריא תובב"א השפל באמת מנחם מענדיל בלא"א הרב מו"ה משה צצלה"ה."

כתב הרה"ק רבי אברהם דוב מאבריש זיע"א בספה"ק 'בת עין': הנה ידוע מאמר חז"ל (שבת קלג): על הפסוק (דברים י כ) 'ובו תדבק', וכי אפשר להדבק בשכינה, אלא הדבק במדותיו מה הוא רחום אף אתה רחום וכו'. ולזה היה עיקר בריאת העולם בשביל החסד, שיעשה האדם תמיד חסד להדבק במדותיו כנ"ל, וגם יסתכל תמיד במדת החסד של הקב"ה שהכל הוא מצד חסדו ית', ולא יסיח מדעתו כלל חסד הש", כמאמר הכתוב (תהלים טז ח) 'שויתי ה' לנגדי תמיד'.

ואף על פי שכתוב 'בראשית ברא אלהים', ואמרו חז"ל (בר"י טו), שבתחילה עלה במחשבה לברוא את העולם במדת הדין וכו' והקדים מדת הרחמים ושתפה למדת הדין. ומכאן נראה שעיקר בריאת העולם היה במדת הדין.

אמנם גם מדת הדין היה בשביל החסד, כמאמר חז"ל (חגיגה ג) 'טף למה באים כדי ליתן שכר טוב למביאייהם', פירוש, טף בחינת 'קטנות', בחינת הדין, פירוש, שם אלהים הוא מדת הדין (חז"א

סד:), בחינת קטנות, ובאדם שלמטה הוא בחינת קטנות הדעת בחינת חשכות, שאינו רואה חסד השי"ת ונופלים לו במחשבתו פניות ומחשבות זרות בשעת עבודתו להשי"ת, לכך צריך האדם להפך אותו בחינת חושך לנהורא, ויהיה לו מזה לב נשבר כנ"ל, ומסתכל בחסדו ית' ויבטח בו ויתאמץ ויוסף כח לעבוד ה' בהכנעה ושמחה, שיטח בחסדו ית', וזאת היא עיקר העבודה לשתף חשוכא בנהורא וכמאמר חז"ל (שבת עז): כבריינו של עולם ברישא חשוכא והדר נהורא דכתיב (בראשית א ה) ויהי ערב ויהי בוקר, פירוש כי לזאת היתה עיקר בריאת העולם לבחינת עבודה זו לשתף חשוכא בנהורא ולהפך חשוכא לנהורא.

ולזה כווננו רז"ל באמרם 'טף למה באים כדי וכו', היינו, בחינת קטנות בחינת חשכות למה באים, כדי ליתן שכר טוב למביאייהם, היינו להמשתפים אותו לבחינת גדלות בחינת נהורא הנ"ל.

ואמרו 'בתחילה עלה במחשבה לברוא' וכו'. פירוש, שגם האדם צריך לשתף בחינת החסד למדת הדין, שהוא בחינת קטנות בחינת חשכות כנ"ל, בחינת הסתרת פנים, שהיה לו מתחלה בעבודת הבורא ברוך הוא ית', לכן עכשיו יסתכל בחסדו ית' ולצפות לישועה ובוזה ישתף מדת החסד למדת הדין.

וזהו שאמר הכתוב (ויקרא כא יז) 'אשר יהיה בו מום' לא יקרב להקריב וגו', מום גימטריא 'אלקים'. פירוש, כל כהן שיש בו מום בחינת 'אלהים', בחינת 'דין', בחינת 'קטנות' בחינת הסתר פנים כנ"ל, לא יקרב, פירוש, זה הכהן לא יוכל להקריב לה', כי אינו בשלמות העבודה עד שידבק את עצמו במדת החסד כנ"ל...

וזה שפירש רש"י [על הפסוק (ויקרא כא א): "וַיֹּאמֶר ה' אֶל מֹשֶׁה אָמַר אֶל הַכֹּהֲנִים בְּנֵי אֶהֱרֹן וְאִמְרַתְּ אֲלֵהֶם לִנְפֹשׁ לֹא יִטְמָא בְּעֵמִיו"] 'אמור ואמרת - להזהיר גדולים על הקטנים', פירוש, כיון שהזהיר הכתוב את הכהנים שלא יטמאו למת, וידוע (בראשית רבה צו ה) שהתעסקות במת הוא גמילות חסד של אמת, וקשה, לכאורה הלא הכהן צריך לדבק את עצמו ביותר למדת החסד כנ"ל, כי כל איש אשר בו מום לא יקרב שפירשונו למעלה, שמי שיש בו בחינת דין לא יוכל להקריב לה' כנ"ל, רק שתמיד ידבק את עצמו בבחינת חסד, ואם כן, איך הזהיר הכתוב שלא יגמול חסד למת.

ועל זה תירץ רש"י ז"ל 'להזהיר גדולים', בחינת 'חסד' שנקראת 'בחינה גדולה' כנ"ל, 'על הקטנים', בחינת 'דין' בחינת 'קטנות', פירוש שגם אזהרה זו לבלתי יגמול חסד עם המת שהוא בחינת דין בחינת קטנות הוא צורך ה'חסד', בכדי להדבק במדותיו במעשה בראשית ששתף מדת הרחמים למדת הדין, ברישא חשוכא והדר נהורא כנ"ל.

וזהו מרומז בפסוק: 'לנפש לא יטמא בעמיו, ראשי תיבות גימטריא 'חסד', פירוש, שגם זה הוא צורך החסד, שיהיה בחינת נהורא בשלמות בהתכללות חסד וגבורה, בחינת 'שותף חשוכא לנהורא', ושיהיה ברישא חשוכא והדר נהורא כנ"ל... יהי רצון שנזכה לזה.

דברי יחזקאל
 בני יששכר
 בת עין
 אור לשמים
 תפארת שלמה
 צדקת הצדיק

אוהב ישראל
 עבודת ישראל
 מאור ושמש
 מנחם ציון
 יסוד העבודה
 זרע קודש

בעל שם טוב
 תולדות יעקב יוסף
 נועם אלימלך
 קדושת לוי
 חיים וחסד
 יושר דברי אמת

לזכות עופר פנחס בן צילה שיחי' · קרן בת רונית שתחי' טל
 אדמונד שיחי' בן איזה · רונית בת ינינה יעל · בנימין בן אסתר כל יוצאי חלציהם שיחי'
 להצלחה רבה ומופלגה בכל מעשה ידיהם, ולאריכות ימים ושנים טובות מתוך בריאות ונחת
 · לעילוי נשמת צילה בת דורה צביה ומאיר ע"ה ·

☎ להצטרפות חייג עכשיו: 04-8628888 והגליון בדרך ארץ
 You can now subscribe and get journal delivered to your door.
 Call 718-407-2479 or email otzarpninei@gmail.com